

КАКО СМО БРАНИЛИ СРЕМ 2014.

**КАКО СМО
БРАНИЛИ
СРЕМ
2014.**

Посвећено свим учесницима,
посебно волонтерима
у одбрани од поплава на Сави
у мају 2014. године

Победити реку и поклонити јој се

Одбрана од поплава – речи на које уобичајени живот и рад запослених у водопривреди престаје, инжењери постају генерали, а канцеларије ратни штабови. И колико се год човек у току школовања и рада спрема за тај тренутак коначног испита, никада није заиста спреман. Нема позива, нема радног налога, када се прогласи одбрана од поплава узимају се чизме и опрема. Поздрав са породицом. Може да траје месецима. Може... Још једном се проврте све приче о ранијим одбранама. На путу до терена причају се анегдоте да се разбије стрепња; од одбране на Дунаву 1965. године, преко Тисе, Тамиша, Николе Бугарског, Бранислава Радановића, др Атиле Салваиа, до чувене приче дугогодишњег руководиоца одбране од поплава Мирка Галоње који је увек сањао насипе и знао готово све коте напамет. Звоне телефони, креће цела водопривреда у помоћ. Колоне трејлера са тешком механизацијом и песком охрабрују.

Одбрана на Сави била је нешто потпуно другачије. Видело им се у очима. Са једне стране насипа река изнад свих пројектованих кота одбране, а са друге прелепо срце Града Сремске Митровице. Застаје дах од црвене линије за евакуацију четвртине Града, хиљаде људи морају изаћи из својих домова како би браниоци остали на насипу да бране неодбрањиво, нешто што ни Мирко Галоња у најцрњим сновима није могао сањати. Одлука да се Сремска Митровица брани изнад коте одбране, уз ризик по животе бранилаца једногласно је донета: Горан Јешић, Мирко Аџић, Александар Николић, Божа Белош, Бранко Насковић, Љуба Јакшић, Славко Дубљевић, Горан Звонар... Цела водопривреда. Онда је почела битка, а та нијанса која одлучује победника није ни

у џаковима, ни у котама, ни у механизацији. Она је у људима. Кеј на Сави у Сремској Митровици памти многе лепе дане, године и деценије. Ту је неко направио прве кораке, научио да вози бајс или ролере, заљубио се, донео неку животно важну одлуку, ту се читало, пецало, певало, кикотало - уз реку је живот.

Нико од њих није могао ни сањати да се у муљевитој утроби корита те исте питоме равничарске реке крије сила већа од човека. Гледајући како се чудно мути и убрзава ток носећи грање и балване било је јасно да се пријатељ преображава у силног непријатеља.

Хиљаде волонтера из целе земље и региона сјатило се у Сремску Митровицу, хиљаде руку је сложено у дугим, блатњавим ноћима покушавало да буде брже од подивљалог дива. Киша није престајала да долива. Кеј се претворио у бедем од џакова и како је Сава расла, тако су они додавали још један низ. У неверици су гледали како за само неколико тренутака вода стигне до тек постављене заштите. Једна бака је донела кифлице у штаб и дежурном поручила да подели „деци“. Продавац из локалне гвожђаре није хтео да наплати материјал. Четири другара из Француске су стигла да помогну, као и добровољци из Црне Горе и Републике Српске. У Новом Саду даноноћно су волонтери пунили џакове, а приватне компаније без накнаде допремале на линију одбране. Новинари више нису ни одлазили из штаба, све мање су извештавали, а све више се придруживали одбрани.

Страх и паника од воде надомак срца Града мешали су се са слогом и одлучношћу да се победи, упркос страшним прогнозама и сликама из региона. Неко је запевао. Ноћ је трајала као година, а онда је водостај почео да опада. Мала победа, па још већа битка са Савом која се излила у Хрватској и запретила селима шидске општине. Јамена је настрадала, а

започета је акција подизања локализационих насипа око свих села, која ће се по обиму и техници памтити у историји водопривреде. Готово немогућа битка са подивљалом реком ван корита. Ни два отворена фронта нису победила људе, живот је победио, те хиљаде сложних руку и неустрашивих срдаца. Истовремено са битком коју су водили радници водопривреде одвијала се и битка у брањеном подручју. На стотине људи из локалне и покрајинске администрације, ватрогасци, војска, полиција, невладине организације, организовали су снабдевање, транспорт, евакуацију.

Све прогнозе и искуства говорили су у прилог томе да је немогуће добити ту битку, али битка је добијена само захваљујући људима. Свим безименим људима који су учествовали у одбрани од поплава посвећујемо ову монографију уместо ордена за храброст. Нека вас памте. Победили сте реку. Поклонимо јој се заједно!

Уредник, мр Вања Баришић Јоковић

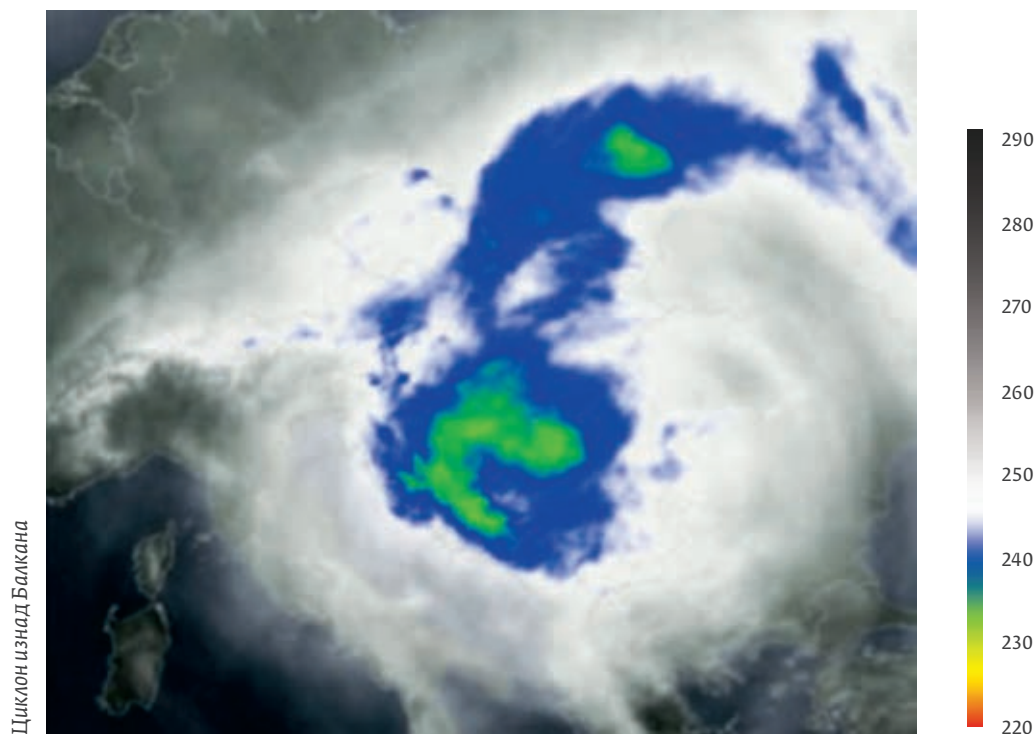
Садржај

9	Хидрологија, пролеће 2014.
11	Последице и научене лекције
13	Хидрометеоролошке прогнозе
16	Хронологија одбране
20	Водопривреда у одбрани Срема
24	Редовна одбрана уведена крајем априла
26	Фрушкогорски потоци постали реке
29	Ванредна одбрана од поплава
32	Интензивни радови на одбрамбеним линијама
39	Сава расте и обара рекорде
43	Насип код Митровице није попустио
45	Сава достиже историјски максимум
47	Сви у одбрани Срема
48	У Кризном штабу и прес центар
49	Превентивна евакуација
53	Сава успорава
60	Вода долази „иза леђа“
65	Како и где зауставити воду?
70	Пумпа Босут ради даноноћно
74	Вода улази у Јамену
83	Одбрана угрожених села
88	Сава опада, али опасност није прошла
90	Села опасана насипима од 40 км
96	Насипи све теже одолевају
98	Медијске спекулације
99	Непроспавање ноћи нису биле узалудне
102	Одбрана у бројкама
105	Оштећења на објектима
112	Пријем у покрајинској влади
115	Учесници о одбрани
123	Искуства медија током одбране

Хидрологија, пролеће 2014.

Даноноћне обилне кише, на презасићеном земљишту, проузроковале су половином маја 2014. године разарајуће поплаве. Услед специфичног циклона, велики део слива реке Саве у Босни и Херцеговини (БиХ) и Србији био је под непрекидном и јаком кишом. Овоме су претходиле интензивне падавине у другој половини априла и почетком маја. Током читавог априла 2014. године време је било нестабилно, са појачаним циклонским активностима. Неколико циклона је прошло изнад региона током априла и допринело значајним падовима температуре, честим појавама кише, а у неким планинским пределима чак и снега. Средином маја, у појединим деловима слива влажност земљишта била је двоструко већа од просечних активности.

После много кишних дана, време је било стабилно свега једну недељу. Затим је уследио нови низак ваздушни притисак, развијен у уторак 13. маја на северу Италије и окренуо се ка Балкану. Део циклона нижег нивоа дошао је из Ђеновског залива преко Апенина, јужног Јадрана, јужне Србије, Бугарске и Румуније и кружењем прешао изнад југоисточног дела Панонске низије. Јак антициклон изнад Русије са средиштем изнад Каспијског мора ометао је уобичајену путању ђеновског циклона ка истоку и задржао га изнад југоисточне Европе. Тако формиран систем ниског притиска остао је стабилан дуже од три дана и проузроковао изузетно високе стопе падавина, нарочито у сливу реке Саве.

У критичном периоду од 14. до 18. маја време је било хладно и ветровито, са јаком и непрекидном кишом изнад источне и северне Босне, већег дела Србије (централним и западним пределима) и источне Хрватске. Највећа активност циклона забележена је 15. маја. Дејство је ослабило тек после 18. маја када се премештао ка северу. Падавине забележене између 14. и 18. маја биле су знатно изнад просека за тај месец:

- У Хрватској за 1,5-1,8 пута веће
- У Републици Српској (Босни и Херцеговини) два пута веће
- Количине падавина у Србији биле су три пута веће од просечних

Последице и научене лекције

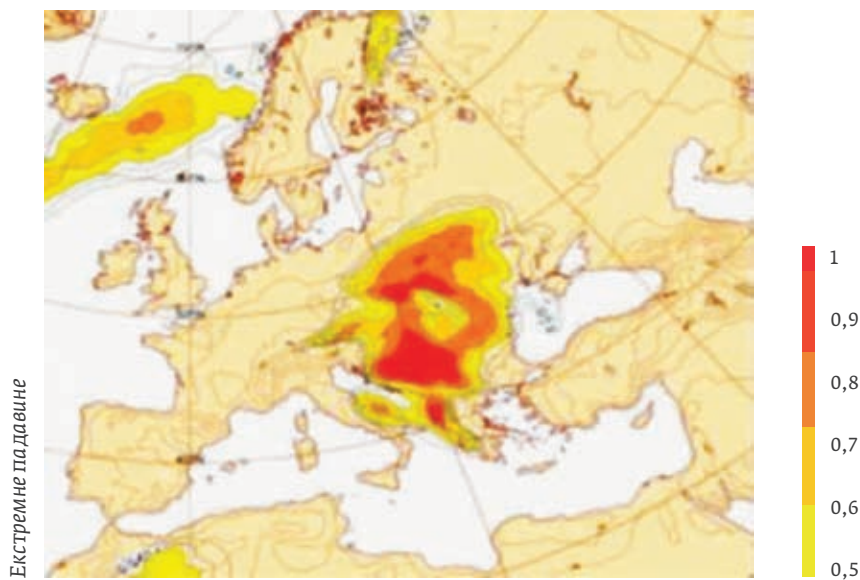
Пролећне поплаве имале су разарајуће последице по БиХ, Хрватску и Србију. Груба процена направљена на основу сателитских снимака је указала на велику површину поплавлених подручја: 266,3 км² у БиХ (Федерација 179,5 км², Република Српска 72 км² и Брчко Дистрикт 14,7 км²), 53,5 км² у Хрватској и 22,4 км² на територији Србије (Извор ICPDR).

Лекције научене током мајских поплава у сливу реке Саве 2014. године указују да би постојећи програми заштите од поплава као и текући и будући пројекти требало да буду прилагођени тако да се повећа ниво заштите од поплава. У свим савским земљама, насипи који се налазе уз главни ток реке изграђени су да пруже заштиту у случају стогодишњих поплава (са надвишењем од 1,2 м). Иако су ови критеријуми постављени пре 40 година, на бројним деоницама насипа још увек нису испуњени због чега је током мајских поплава 2014. на појединим местима било много проблема. Један од циљева свих земаља у овом делу слива реке Саве требало би да буде постизање пројектованог нивоа заштите целом дужином реке, са приоритетом заштите градова.

Показало се да велико поплавно и мочварно земљиште у Средњој Посавини (Лоњско Поље) није имало значајнији утицај на опадање таласа и смањење ризика од плављења низводно, јер су њене десне притоке знатно допринеле повећању водостаја. Међутим, савске земље су свесне значаја ретензије воде, која доприноси смањењу ризика од поплава, а у складу је са циљевима Оквирне директиве ЕУ о водама из области животне средине. Стога је, осим очувања постојећих ретензија и природног поплавног земљишта, важно створити и обезбедити и нове капацитете, где год је то могуће урадити. Такође, морала би се побољшати употреба постојећих акумулација и ретензија у управљању поплавама и унапредити координација између савских земаља.

Наставак одржавања, надзора и реконструкције водопривредних објеката и објеката за заштиту од поплава мора бити дугорочно обезбеђен. У складу са тим, процедуре за добијање сагласности за планирање и изградњу ових објеката требало би поједноставити и убрзати где год је могуће. Безбедност и оперативна спремност комплетног система заштите од поплава углавном зависи од система финансирања, али у добром делу и од запослених у водоприведи, од њихових техничких знања и искуства, као и од спремности свих институција укључених у одбрану, почев од локала до самог врха државе.

Мајске поплаве у Срему 2014. показале су да је војвођанска водопривреда свој део посла добро радила.

Хидрометеоролошке прогнозе

Хидрометеоролошке службе све три земље погођене мајским поплавама 2014. године, Хрватске, Федерације БИХ и Србије чланице су МЕТЕОАЛАРМ, платформе оспособљене за пружање свеобухватних временских упозорења широм Европе.

Имајући у виду обилне падавине у Србији у другој половини априла и почетком маја 2014, у Центру за Хидрометеоролошки систем за најаву и упозорење РХМЗ пажљиво је праћен развој синоптичке ситуације, уз бојазан да би регион могле захватити нове јаке кише. Страховања су се на жалост показала оправданим, а 9. маја прогноза падавина приказивала је 24-часовну кишу 40 до 60 мм, за период између 13. и 16. маја. Ране најаве и упозорења наставили су се 10. и 11. маја, указујући на знатан пораст нивоа воде на рекама у западној, југозападној и централној Србији. Републички хидрометеоролошки завод 12. маја објављује прогнозу за 14. и 15. мај наговештавајући јаку кишу (преко 40 мм за 12 сати).

Могло би се рећи да су и европске и локалне метеоролошке агенције и институције правовремено прогнозирале поплаве у мају 2014. године. Међутим, у одређеним подручјима, на пример у појединим деловима Србије, стопе падавина биле су знатно изнад процењених.

Слично је било и са прогнозама водостаја. РХМЗ је 14. маја прогнозирао да ће водостај Саве код Сремске Митровице 17. маја бити 610, а тог дана у вечерњим сатима водостај је достигао невероватних 869 центиметара.

ХИДРОЛОШКИ ИЗВЕШТАЈ О СТАЊУ И ПРОГНОЗИ ВОДА НА ДАН 14.05.2014. ГОДИНЕ

Река/слив	Станица	Кота		Водостај		Кота		Протичај		Т воде		Прогноза водостаја	
		“0”		Н		ΔН		Редовне одбране		Ванредне одбране		Q	
		м.п.т.	цм	цм	цм	цм	цм	цм	цм	°C	°C	цм	цм
Тиса	Тисабеч	115.01	-166	-2	300	500	134	14.5	-170	-95	-118	-147	18.05
	Вашарошнамен	101.98	-104	49	600	800	170	15.4	-101	-54	55	64	
	Токај	90.01	473	2	600	800		16.9	471	473	473	472	
	Солнок	78.78	-16	101	650	800	378	17.6	41	52	65	80	
	Чонград		-43	15	650	800		16.8	9	46	58	68	
	Сегедин	73.70	132	0	650	850	437	17.9	132	131	137	146	
	Сента	72.80	258	0	600	800	-	17.4	262	268			
	Нови Бечеј	71.87	330	0	500	700		18.3					
	Тител	69.70	330	-9	500	650		17.5	330	345			
• Сава	Загреб	112.26	-20	75	370	470	544						
	Црнац	89.99	413	52	700	800							
	Јасеновац	86.82	413	52	670	800	1233						
	Градишка	85.47	590	-12	700	730	1475						
	Сл. Брод	81.80	5567	-29	750	850	1975						
	Сл. Шамац	80.70	438	-36	670	770							
	Ср. Митровица	72.28	560	-16	650	750	3380	14.6	561	580	•610	630	
	Шабац	72.61	412	-14	400	500		14.6	411	430	458	478	

Београд	68.28	380	-7	500	600	374	379	391	407
Карловац	103.17	304	51	400	750				
Приједор	129.68	129	-6	420	460				12.0
Нови Град	152	138	-22	360	400				12.4
Делибашино Село	151.21	115	14	250	320		105		12.1
Добој	137.01	101	100	200	300		471		12.5
Радаљ - Дрина	129.47	254	36	380			754		12.8
В. Морава Јасика	138.56	0	5	350	430	70			
Алексинач	157.63	8	1	300	400		159		13.5
Варварин	126.13	-10	1	400	500		324		14.5
Багдан	100.94	167	-4	500	600		369		13.9
Љубичевски мост	73.42	-146	-14	450	600		371		15.0
							-145	-110	-45

Хронологија одбране

Одбрана од поплава у Срему у пролеће 2014. године, на фрушкогорским потоцима и на 120 километара Саве, од Јамене до Купинова, биће запамћена и забележена као једна од највећих на подручју Војводине. Трајала је 55 дана, од 26. априла, увођењем редовне одбране од поплава на појединим деоницама на Сави, све до 19. јуна, када је укинута редовна одбрана на последњих 20 километара Саве код Јамене. Најтеже је било средином маја. Сава код Сремске Митровице расла је и метар током дана.

У вечерњим сатима 17. маја на водомеру код Сремске Митровице измерено је никад забележених 869 цм.

Рекорд пре овога забележен је четрдесет година раније, давне 1974. и износио је 800 цм. Када је водостај достигао 857 цм, почела је превентивна евакуација делова Сремске Митровице и Лаћарка.

Киша није престајала, насипи су ојачавани стотинама џакова, а Републички хидрометеоролошки завод прогнозирао је да ће Сава код Сремске Митровице достићи невероватних 917 центиметара. Прогнозе се срећом нису оствариле, а убрзо смо сазнали и због чега. Запретила је нова опасност, али са брањеног подручја, како се то уобичајено каже, „иза леђа“. Два километра од државне границе са Хрватском попустио је насип на Сави, а вода је неконтролисано стизала не коритом, већ кроз шуме и атаре, угрожавајући сремска села Јамену, Сремску Рачу, Босут, Моровић, Вишњићево, а у крајњем случају Сремску и Мачванску Митровицу. У поподневним сатима 18. маја вода је освајала улицу по улицу, кућу по кућу у Јамени, људи и механизацији морали су се повући и признати да су немоћни пред толиком количином воде. Евакуација становништва и стоке је срећом била правремена.

Јамена – евакуација села

Подизање ограде од 3,5 км на локалитету "Крива рампа"

Почела је даноноћна борба најбољих стручњака водопривреде са водом за коју се није знало ни колико је има ни одакле тачно долази. За кратко време, на неприступачним теренима у моровићким шумама и беспућима, поред радника водопривреде, радило је на десетине моћних машина, а на градњи локализационих насипа око угрожених села било је мноштво мештана, али и волонтера са свих страна.

Покрајински кризни штаб у Сремској Митровици, са тадашњим Покрајинским секретаром за пољопривреду, водопривреду и шумарство Гораном Јешићем на челу, био је у сталном заседању у згради водопривреде на самој обали Саве. Сарадња са Сектором за ванредне ситуације, војском и полицијом била је на завидном нивоу. У привременом прес центру даноноћно су се смењивале новинарске екипе, а друштвене мреже Фејсбук и Твитер оправдале су своју улогу, масовност и брзину. Захваљујући социјалним мрежама до грађана су на најбржи начин стизале тачне и проверене информације.

Водопривреда у одбрани Срема

Водопривреда у Војводини има дугу традицију. Борбе са водом у панонској равници никада није недостајало, а трају дуже од два века. За сваку деоницу водотока на брањеном подручју кроз Војводину, Оперативним планом, који доноси Влада Републике Србије, прецизно су дефинисане надлежности и одговорности водопривредних предузећа. Одбрану од унутрашњих вода у Срему и спољних вода на Сави, на деоници дугој 120 километара од Јамене (на граници са Хрватском), све до Купинова, спроводе ЈВП „Воде Војводине“ и водопривредна предузећа „Сава“, „Хидросрем“, „Хидрограђевинар“, и „Регулације“ Сремска Митровица, „Шидина“ Шид, „Галовица“ Земун и „Сава“ Шабац.

У одбрани Срема овим предузећима придружили су се и радници и механизација водопривреде из Сомбора, Врбаса, Бачке Паланке, Сенте, Суботице, Зрењанина, Панчева и Ковина.

Стање на Савском кеју, 17. маја 2014.

Редовна одбрана уведена крајем априла

Редовна одбрана од поплава на шест километара Саве, на локалитету „Стојшића Богаз“, левој обали Саве код Кленка и левом насипу уз Саву код Хртковаца, уведена је 26. априла, а Сава код Сремске Митровице била је на 574 центиметра. Редовна одбрана на Сави код Сремске Митровице проглашава се при водостају од 650, а ванредна када водостај достигне 750 цм.

У наредних десетак дана Сава је благо расла, у првој декади маја стигла до 760 цм, затим је поново опадала. Нови пораст уследио је после незапамћених падавина половином маја, када је за само два дана порасла за невероватних 2,5 метара. Ујутро 15. маја на водомеру код Сремске Митровице измерена су 604 цм, а у вечерњим сатима 17. маја чак 869 центиметара.

Републички хидрометеоролошки завод упозорио је на велику количину падавина и на значајнији пораст водостаја, али тек два – три дана пред максималне водостаје. Био је то сигнал да то подручје треба хитно обићи и предузети све мере ради његове заштите.

I ПРЕГЛЕД ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИХ ПОДАТАКА

Водоток	Вод. станица	Водостај 25.04.2014.	Водостај 26.04.2014.
Сава	“Шабац”	364 (+21)	410 (+46)
Сава	“Сремска Митровица”	524 (+27)	574 (+50)

II СЕКТОРИ И ВОДОТОЦИ НА КОЈИМА СЕ СПРОВОДИ
ОДБРАНА ОД ПОПЛАВА

1. Дана 26.04.2014. године у 7:00 часова при водостају +574 цм на меродавном водомеру “Сремска Митровица“ на реци Сави, Наредбом бр. 1 ПРОГЛАШАВА СЕ РЕДОВНА ОДБРАНА ОД ПОПЛАВА на:

- С.4.4.5. Локалитет “Стојшића Богаз“ на деоници десног насипа уз Саву од Чеврнтије до Мачванске Митровице, (км 25+800).

1. Дана 26.04.2014. године у 7:00 часова при водостају +410 цм на меродавном водомеру “Шабац“ на реци Сави, Наредбом бр. 2 ПРОГЛАШАВА СЕ РЕДОВНА ОДБРАНА ОД ПОПЛАВА на:

- С.1.4. Лева обала Саве у зони Кленка (3,88 км)

2. Дана 26.04.2014. године у 7:00 часова при водостају +410 цм на меродавном водомеру “Шабац“ на реци Сави, Наредбом бр. 3 ПРОГЛАШАВА СЕ РЕДОВНА ОДБРАНА ОД ПОПЛАВА на:

- С.2.1. Леви насип уз Саву код Хртковаца (2,12 км)

С.1. Земун - Нови Београд - Кленак

С.1.4. Лева обала Саве у зони Кленка	3,88 км (редовна одбрана)
--------------------------------------	---------------------------

С.2. Сремска Митровица

С.2.1. Леви насип уз Саву код Хртковаца	2,12 км (редовна одбрана)
---	---------------------------

С.4. Шабац - Бадовинци

С.4.4.5. Десна обала Саве Локалитет “Стојшића Богаз” на км 25+800	Локалитет на км 25+800 (редовна одбрана)
---	--

Фрушкогорски потоци постали реке

Фрушкогорски потоци Чикас и Кудош, услед огромних падавина, већ су правили велике проблеме у појединим местима сремског округа. У нижим деловима Врдника, где је за два дана пало 220 литара воде по квадратном метру, три фрушкогорска потока су се ујединила у праву реку, а бујица од метар и по носила је све пред собом.

У предвечерје тог 15. маја евакуисани су мештани из двадесетак кућа. Било је и оних који су морали бити евакуисани багерским кашикама. Од преподневних сати није било ни пијаће воде у Врднику. Трафо станица је била потопљена, а покидан је и кабл који снабдева струјом подстанцу. У зони Руме изливао се канал Јеленци, а у зони Сремске Митровице поток Чикас. Посебне мере предузете су на Павловачком језеру. На акумулацији Кудош код Павловаца ниво воде је за 40 центиметара премашио максимум из 2010. године, па је проглашена ванредна одбрана од поплава.

Акумулација код Павловаца

Те вечери изненада се обрушио и део старог пута Карловци - Инђија недалеко од Чортановаца, па је тај путни правац затворен за саобраћај. У том делу никада раније није било проблема са водама ни са клизиштима, али је оно у тренутку потпуно однело подлогу пута. Створила се провалија дубока више од 20 метара. На том месту остао је само део коловоза. И саобраћај преко Иришког венца био је затворен, јер су на више места одрони нанели на пут веће количине земље и дрвећа. Ово ће у наредних неколико дана, када је на угрожено подручје требало допремити огромне количине материјала, бити изузетно велики проблем за организовање одбране. Камioni и остала тешка механизација која је из целе Војводине стизала у Срем морали су користити алтернативне правце.

Ванредна одбрана од поплава

При водостају од 721 центиметар на водомеру код Сремске Митровице и према најавама за даљи раст, 16. маја на свих 120 километара Саве уводи се ванредна одбрана од поплава. Истовремено ванредна одбрана уводи се и на унутрашњим водама, на хидромелиорационим системима „Чикас“ и „Кудош“.

Већ тада на терену је било много стручњака и механизације сремске водопривреде, а у стању приправности су и водопривредна предузећа у целој Војводини.

У Сремску Митровицу стижу командант Покрајинског штаба за ванредне ситуације, Горан Јешић и најодговорнији стручњаци ЈВП „Воде Војводине“. Добро је што у централном магацину за одбрану од поплава ЈВП „Воде Војводине“ у Новом Саду има доста џакова и фолије, недостаје лопата, а са најближих депонија поручује се песак за пуњење џакова.

Фото: Јарослав Пап

Будући да је Сава незаустављиво расла, а да су прогнозе РХМЗ биле крајње обесхрабрујуће, на више локалитета, укључујући и близу четири километра обале кроз Сремску Митровицу, почиње градња привремених насипа. Кеј у Сремској Митровици услед урбанистичких захтева није пружао степен заштите у складу са пројектованим нивоом за стогодишње воде. На прве линије одбране уграђује се на стотине џакова напуњених песком, затварају се сви отвори, пропусти, уставе.

Испред зграде водопривреде на сремскомитровачком кеју смењују се камиони пуни песка, а џакове пуни на стотине радника водопривреде којима у помоћ најпре стижу Митровчани, а потом и волонтери из свих крајева.

Све знање, стручност и често надљудски напори свих учесника одбране мало би вредели да није било разумевања и подршке руководећих људи Сремске Митровице. Почиње неизвесна битка са набујалом Савом. Са зебњом се сваког сата читавају водостаји, а помно се прати и ситуација у суседној Хрватској.

У поподневним сатима 16. маја потпуно је извесно да ће Сава ускоро премашити историјски максимум из 1974. године. Те године 26. октобра, Сава код Сремске Митровице достигла је осам метара.

Магацин одбране од поплава – утовар џакова

16. мај 2014.

- уводи се ванредна одбрана на свих 120 километара Саве
- прва одбрамбена линија под надзором је 24 сата
- 721 цм (+117)**
07.00 – водостај Саве код Сремске Митровице
- почиње градња привремених насипа на више локалитета
- 804 цм**
водостај у 20.00 часова
- џакови са песком постављени на око 4 километра насипа
- затвара се међународна пруга Загреб - Београд
- интервенише се у зони Хртковаца, Кленка, Купинова, Лаћарка...

Интензивни радови на одбрамбеним линијама

У Кризном штабу у Сремској Митровици до најситнијих детаља се разрађују планови, посебна пажња посвећује се „слабим местима“ на одбрамбеним линијама. Током дана насипи од Прогара до Купинова, дуж асфалтног пута Купиново - Обреж додатно су ојачани џаковима са песком, подигнути су табласти затварачи на пропустима, а у зечије насипе код Кленка уграђено је око две хиљаде џакова. Пумпе великог капацитета раде без престанка. Најобимније су ипак активности у градској зони Сремске Митровице. Велики број бранилаца на разне начине покушава спречити продор воде у насељена места. Само током поподнева и вечери из магацина за одбрану од поплава у Новом Саду у Сремску Митровицу стигло је близу пола милиона џакова (ПВЦ, џамбо и јутаних). Надвишен је насип у Сремској Митровици, а због опасности од продора Саве, преко Источноободног канала затворена је и међународна пруга Загреб – Београд. У Лађарку, око Црпне станице „Вртић“ израђен је загат и саниран продор.

Сремска Митровица – стигли џакови

Зечји насип дуг 2,1 километар, подигнут је и у зони Хртковаца, код локалитета Гомолава. Попречни насип постављен је узводно од Гомолаве, од Саве до пута Јарак – Хртковци. Ојачавају се и одбрамбене линије у насељима Равње и Мартинци. Пумпе великог капацитета раде дан и ноћ. Интервенише се и на десној обали Саве од Чеврнтије до Бановог Брода. Џаковима је надвишено свих пет километара кеја у Мачванској Митровици. Претходно су затворени сви отвори у кеју. На локалитету „Модран“ постављене су вреће са песком у шест редова. Раније регистровано проблематично место код уставе „Стојшића Богаз“ помно се прати.

Мерења од 20 часова показују да је Сава премашила историјски максимум и достигла опасних 804 центиметра. Интервенције се настављају, али је ситуација изузетно критична имајући у виду даљи пораст Саве и прогнозе Републичког хидрометеоролошког завода да би водостај за три дана могао бити и преко девет метара.

Колоне Митровчана долазе на кеј и у неверици коментаришу тренутно стање. Многи од њих нуде помоћ у пуњењу џакова. Извесно је да ће за браниоце Срема то бити само прва у низу бесаних ноћи. На путу ка Сремској Митровици већ је и на десетине тешких машина и камиона из целе Војводине. У згради водопривреде, али и испред ње на кеју ври као у кошници.

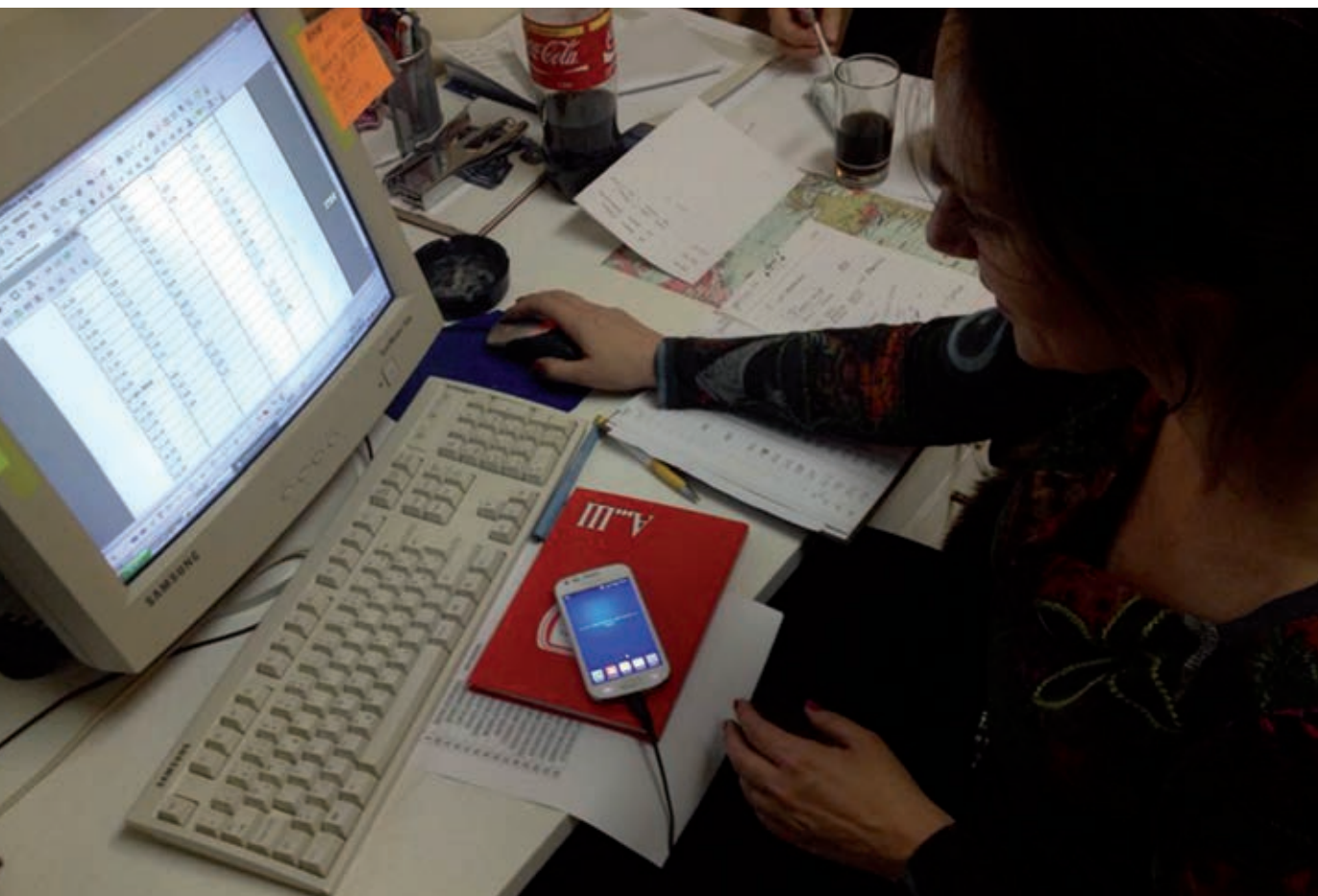

Ноћ на кеју у Сремској Митровици

Слава, какоу до тада нисмо видели

Ноћна смена проверава водостаје

Водопривредна
организација
- САВА -
Примена 13
Срем, Матурска
Телефон: 022 - 622 842
факс: 022 - 622 818

ПРЕГЛЕД ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИХ ПОДАТАКА 16.05.2014
Водостај читан на водомер. станицама ВП "САВА", Сремска М.
ХРТКОВЦИ СР. МИТР. БОСУТ

7,00	455	717	844
11,00	482	752	900
13,00	488	760	
14,00		768	920
15,00	497	772	938
16,00	503	780	
17,00	506	784	
18,00	512	792	
19,00	514	795	
20,00	518	804	
21,00	523	806	
22,00	526	809	
23,00	530	815	
24,00	535	818	
17.05.2014.			
01,00	540	822	
02,00	542	826	
03,00	548	828	
04,00			

Пораст водостаја са зебњом се пратио из сата у сат

Сава расте и обара рекорде

Ситуација је критична. Огромно искуство и стручност радника водопривреде стављени су на још једну захтевну, неизвесну и исцрпљујућу пробу. Већина њих брани Војводину од поплава и преко четврт века. Но, без обзира на то, свака одбрана од поплава је специфична, захтева много знања, труда и посвећености. Лично се мора обићи сваки од, сада већ, 120 километара. На појединим местима вода кроз старе цеви, отворе или пропусти угрожава брањено подручје. Добар део тих појава стручно око хидроинжењера, при оваквим водостајима, оцењује као нормално, али неки могу бити потенцијално опасни и одмах се санирају.

Саниран извор - Улица Светозара Милетића у Сремској Митровици

Интервенција код локалитета „Бриони“ у Сремској Митровици

Насип код Митровице није попустио

У касним вечерњим сатима неки медији објављују вест да је попустио насип на Сави код Сремске Митровице. Ово код становништва изазива страх, панику и подозрење у званичне информације да ситуација јесте критична, али да насипи одолевају. Срећом, има и медија који се ослањају само на информације званичних државних органа и институција. У најкраћем могућем року вест је званично демантована из Кризног штаба, а пренели су је сви релевантни медији.

Интервенције на одбрамбеним линијама трајале су током целе ноћи. Људи који су директно руководили одбраном сматрали су да је све урађено стручно и функционално, али се због непредвидиве природе воде која је стизала Савом, ипак наметало питање - хоће ли издржати и колико?

Кризни штаб је у рану зору одлучио да се ангажује још радника водопривреде, упућен је апел волонтерима да дођу у Спортски центар Пинки, одакле су распоређивани на кризне локације.

Petak, 16. maj 2014. u 22:26

PUKAO NASIP U MITROVICI? Neka nam neko pomogne, izginućemo!

Građani Sremske Mitrovice vape da im se pomogne jer je nasip koji je postavljen popustio

Građani Sremske Mitrovice apeluju preko društvenih mreža da im neko pomogne, Sava sve više nadolazi i stanje je alarmantno, jer je nasip u tom gradu popustio.

Sremska Mitrovica će večeras pored Šapca i Obrenovca biti najviše na udaru poplava.

Građani Sremske Mitrovice vape da im se pomogne jer je nasip koji je postavljen popustio i pomoć im je preko potrebna.

Ljudi se već dobrovoljno organizuju, a pomoć je potrebna i na Starom mostu, Dispanzeru na Savi i kod Ribolovca.

telegraf

Foto: Nadlanu

Овако су пласиране дезинформације на друштвеним мрежама и порталима

Ватрогасци стигли у помоћ

Сава достиже историјски максимум

Мерења у 7 часова показују да је Сава стигла до 848 цм, што је у односу на претходно јутро пораст од чак 127 центиметара. На већ надвишени насип на кеју у Сремској Митровици стављају се нове количине џакова. Сва критична места, на којима су већ урађена ојачања додатно се утврђују, али са терена стижу вести о новим проблемима .

Појављују се извори на насипима од Прогара до Купинова, па је џаковима надвишен стари насип уз пут између ова два насеља. У зони Купинова има више проблематичних места. Зечији насип дугачак 1,2 километра направљен је уз пут Купиново – Обреж. Како би се спречио улазак воде у то насеље направљен је и привремени насип према Обедској бари. У више улица постављене су пумпе које пребацују воду и штите угрожена домаћинства. Пумпе раде без престанка. Затворен је пропуст на путу Рума – Шабац.

17. мај 2014.

- **848 цм**
07.00 часова - водостај Саве код Сремске Митровице
- **853 цм**
12.00 часова – Сава обара рекорде, водостај 853 цм
- штаб одлучује, када водостај буде 857 почиње превентивна евакуација
- у поподневним сатима почиње евакуација
- евакуишу се болница и поједине улице у Митровици и Лаћарку
- **861 цм**
17.00 часова
- **869 цм**
19.00 часова
- **869 цм**
20.00 часова,
Сава више не расте

II ПРЕГЛЕД ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИХ ПОДАТАКА

Водоток	Вод. станица	Редовна одбрана	Ванредна одбрана	• Водостај 17.05.2014.	Водостај 18.05.2014.
Марковачки поток	водомер у телу бране “Велико Средиште”	200	250	398 (-22)	341 (-57)
Брана Месић	тело бране “Месић”	300	400	338 (-50)	260 (-78)
Кудош	водомер на телу бране “Павловци”	740		840 (-36)	-
• Сава	“Прогар”	350	450	452 (+62)	550 (+98)
	“Шабац”	400	500	631 (+91)	660 (+31)
	“Хртковци”	380	470	558 (+103)	580 (+22)
	“Сремска Митровица”	550	650	• 848 (+127)	854 (6)
	“Босут”	750	850	-	-
	“Јамена”	960	1060	1250 (+138)	1203 (-47)

Билтен одбране од поплава , исечак

Сви у одбрани Срема

Поред проблема на самим линијама одбране појављују се и други. Транспорт људи, опреме и материјала из Новог Сада и осталих места отежан је јер су због одрона затворене најпрометније саобраћајнице преко Фрушке горе. У одбрану Срема поред водопривреде, људства и механизације Јавног предузећа „Војводинашуме“, комуналних предузећа из околних сремских општина, бројних приватних компанија, Града Новог Сада, невладиних организација и све већег броја добровољаца, укључују се војска и полиција.

Киша и даље пада, трећи дан за редом, али прогнозе бар у том погледу охрабрују. РХМЗ најављује престанак падавина, али и даљи пораст водостаја на Сави. Браниоци Срема, заокупљени својим бригама ипак ослушкују шта се дешава на осталим угроженим подручјима. Вести о поплавленим насељима и слике ужасних страдања у појединим деловима Србије смењују једна другу. Природа је понекад неукротива, али нема предаје. Ако попусте насипи и вода поплави Сремску Митровицу, град од преко 80.000 становника, биће то катастрофа.

Командант Кризног штаба Горан Јешић извештава генерала Војина Јондића о стању на терену

тара, широк, _____

најдере — израђен је од плас-
тике и састоји се од две главне
компоненте: конструктивне и естетичке.
Конструктивна компонента је
израђена од алуминијума и челика,
а естетичка од пластике.

У. Вековић

Из архива – у лето 1965. године, када су катастрофалне поплаве запретиле Војводини

16.07.1985.

Превентивна евакуација

Када је водостај Саве 17. маја достигао 857 цм, а на основу одлуке Кризног штаба, почела је превентивна евакуација најнижих улица уз Саву у Сремској Митровици и насељу Лаћарак. Евакуисана су и насељена места Јамена и Босут. За само неколико сати сви витално угрожени и непокретни пацијенти из болнице у Сремској Митровици успешно су евакуисани и смештени у одговарајуће установе у Војводини.

Datum: 17.05.2014 god.

AUTONOMNA POKRAJINA VOJVODINA
OPŠTINA SREMSKA MITROVICA
Komandantu kriznog štaba

PREDMET: Predlog

Predlažem Komandantu kriznog štaba:

Dana 17.05.2014. godine pri vodostaju 855 cm, za vodomer Sr. Mitrovica, dobijena je zvanična prognoza Republičkog hidrometeorološkog zavoda da će se 21.05.2014. godine **doći do vodostaja od 917 cm**. Ovo znači da će na većem delu gradskog keja doći do naleganja vode na zečije nasipe i da prei velika opasnost da dođe do prodora nasipa u reonu naselja.

Predlaže se Komandantu kriznog štaba da se evakušu delovi grada koji su ispod kote 82 mm

Glavni rukovodilac odbrane od poplava
na vodnom području "Bačka, Banat i Srem"

Mirko Adžić

Главни руководиоца одбране од поплава за подручје Војводине
Мирко Аџић предлаже евакуацију

НАРЕДБУ

I НАРЕЂУЈЕ СЕ ЕВАКУАЦИЈА делова Града Сремска Митровица угрожених поплавом према процени Штаба за ванредне ситуације Града Сремска Митровица, по Плану који је израдила Градска управа за опште и заједничке послове Града Сремска Митровица, а по Наредби о изради плана евакуације Градског штаба за ванредне ситуације Града Сремска Митровица под бројем 06-97/2014-II од 17.05.2014. године.

II Ову Наредбу реализовати кроз активност Стручно-оперативног тима за одбрану од леда, поплава, несрећа на води и под водом и клизишта, у сарадњи са Одељењем за ванредне ситуације Града Сремска Митровица, ПУ Сремска Митровица, Војском Републике Србије, Општом болницом, Домом здравља, Центром за социјални рад „Сава“ и Организацијом Црвеног крста.

III Наредба ступа на снагу одмах

Доставити:

- Градоначелнику
- Одељењу за ванредне ситуације у Сремској Митровици
- Именованим
- Архиви

У Сремској Митровци,
Број: **06-98/2014-II**
Датум: 17.05.2014.год.

КОМАНДАНТ
ГРАДСКОГ ШТАБА
ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ:

Сремскомитровачки кеј - ноћ између 17. и 18. маја

Сава успорава

Добра вест је да Сава ипак успорава раст, од поднева до 17 часова, када је измерен 861 центиметар, порасла је само 8 центиметара.

Мерења у 19 часова показују да је водостај стигао до невероватних 869 цм. Испоставиће се ускоро да је то био и историјски максимум. У наредних неколико сати Сава стагнира на том нивоу. Прву добру вест у протекла три дана у Кризном штабу засениле су незваничне информације да су попустили насипи узводно у Хрватској и Републици Српској и да Сава због тога стагнира.

Ова вест, иако незванична, јер не постоји Међудржавни споразум са Хрватском о размени званичних података, слуги на нову велику невољу. Хидроинжењери, који су у тим моментима били на одбрамбеним линијама, већ тада су рекли да ће та вода која се излила у брањено подручје Хрватске ускоро стићи и угрозити пограничне делове и поједина насеља у општинама Шид и Сремска Митровица.

С.1. Земун - Нови Београд - Кленак

С.1.3. Лева обала Саве од Прогара до Купинова (9,44 км)	9,44 км (ванредна одбрана)
---	----------------------------

С.1.4. Лева обала Саве у зони Кленка	3,88 км (ванредна одбрана)
--------------------------------------	----------------------------

С.2. Сремска Митровица

С.2.1.1. Леви насип уз Саву код Хртковаца	2,12 км (ванредна одбрана)
---	----------------------------

С.2.2.1. Леви насип уз Саву код Сремске Митровице	8,65 км (ванредна одбрана)
---	----------------------------

С.2.2.2. Леви насип уз Источноободни канал	5,5 км (ванредна одбрана)
--	---------------------------

С.2.1.2. Леви насип уз Саву код Хртковаца	4,53 км (ванредна одбрана)
---	----------------------------

С.2.3.1. Десни насип уз Источноободни канал	5,5 км (ванредна одбрана)
---	---------------------------

С.2.3.2. Леви насип уз Саву код Лаћарка	14,95 км (ванредна одбрана)
---	-----------------------------

С.2.3.3. Устава и црпна станица “Босут” објекат у првој линији одбране	(ванредна одбрана)
---	--------------------

С.2.3.4. Леви насип уз Саву код Сремске Раче	15,10 км (ванредна одбрана)
--	-----------------------------

С.2.3.5. Леви насип уз Саву код Јамене	20,61 км (ванредна одбрана)
--	-----------------------------

С.2.7.1. Брана са акумулацијом “Павловци” на Кудошу, левој притоци Саве	(ванредна одбрана)
--	--------------------

С.4. Шабац - Бадовинци

С.4.4.4. Десни насип уз Саву од Чеврнтије до Мачванске Митровице 7,03 км	7,03 км (ванредна одбрана)
---	----------------------------

С.4.4.5. Десна обала Саве Локалитет “Стојшића Богаз” на км 25+800	Локалитет на км 25+800 (ванредна одбрана)
--	--

С.4.4.6. Десни насип уз Саву од Мачванске Митровице до Бановог Брода	22,46 км (ванредна одбрана)
---	-----------------------------

Нивограм Саве код Сремске Митровице за 2014. годину

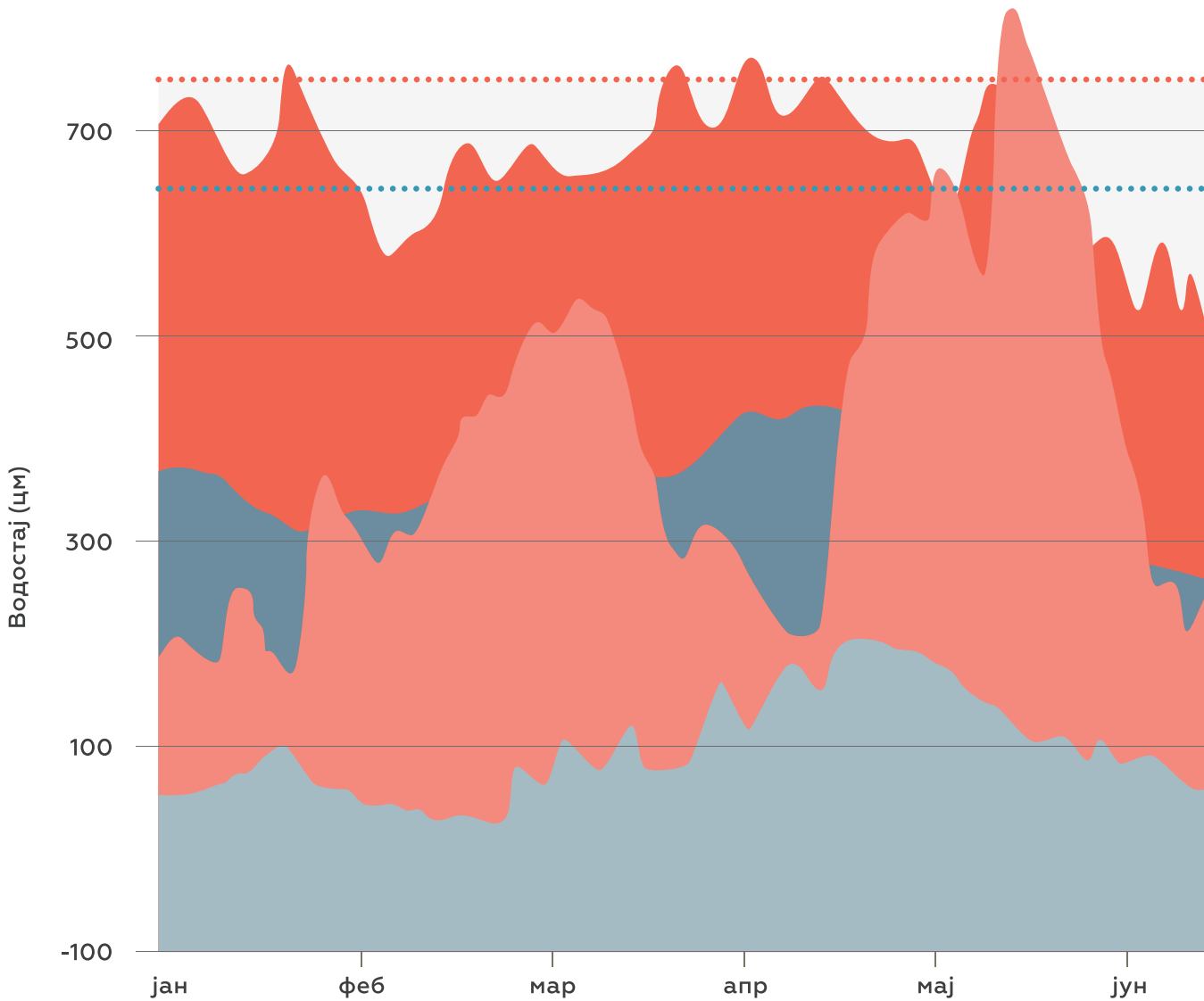
Река: Сава, Хидролошка станица: Сремска Митровица, период обраде 1946 - 2012 година

Месец:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Минимална месечна:	48	23	67	120	85	50	0	-19	-18	-7	2	-2
Средња месечна:	340	343	383	431	360	272	182	115	127	186	285	350
Максимална месечна:	778	698	777	780	748	650	588	570	503	800	754	758
Екстремне вредности, датум:	Апсолутни мин.: -19, 19.08.2003.						Апсолутни макс.: 800, 26.10.1974.					

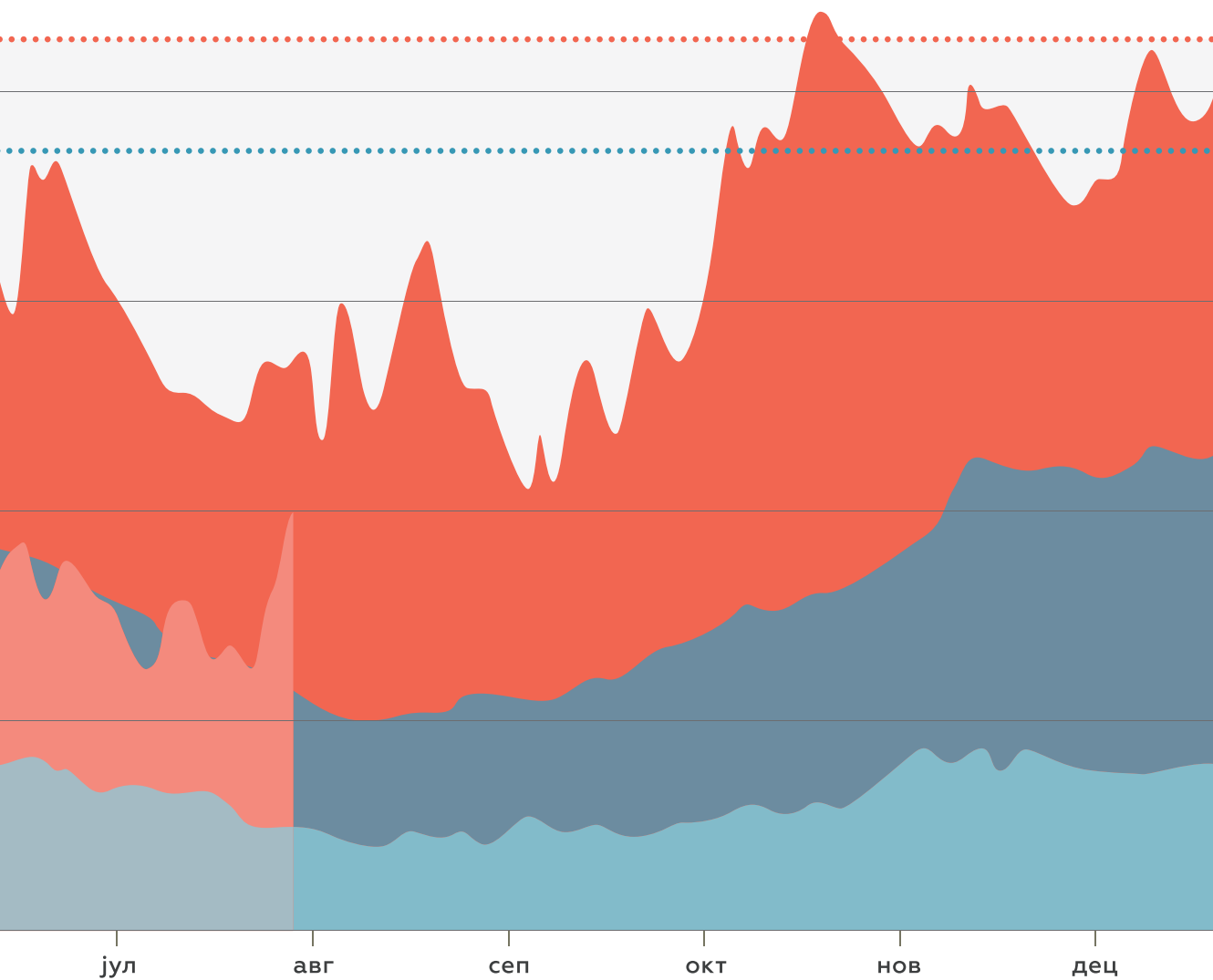
Нови рекорд, Сава 17. таја 2014. достигла 869 цм

Просечан водостај Саве код Сремске Митровице у мају износи око 350 центиметара

Дијаграм промене карактеристичних водостаја за вишегодишњи период са нивограмом за текућу годину

- анвелопа мин. X
- средњи X
- анвелопа макс. X
- 2014. год.
- ⋯ редовна одбрана
- ⋯ ванредна одбрана

Сава пробила насип у суседној Хрватској

Вода долази „иза леђа“

Иза бранилаца је остала још једна непроспавана ноћ. Из више извора сазнају да су стагнација, а затим и опадање Саве проузроковани продорима узводно од наше границе. Медији из региона јављају да је Сава на насипима у Хрватској пробила на два места. Убрзо стиже и информација да се Сава излила и у Републици Српској. Проблем су продори на насипима у Хрватској, поготово онај на око два километра од наше границе код места Рајево Село. Искуство водопривредних стручњака, али и конфигурација терена говоре да ће на удару најпре бити сремско село Јамена, а потом Сремска Рача, Моровић, Босут, Вишњићево, а можда и Адашевци, Кузмин...

Тог јутра на водомеру код Сремске Митровице измерена су 854 центиметра, 15 мање него пре 12 сати. Међутим, колико год то била добра вест, прави проблеми тек предстоје. Када вода долази коритом реке видите је куда тече и бар имате прогнозе о количинама и брзини протока.

Много је неизвеснија и опаснија ситуација када вода запрети преко брањеног подручја, поготово кроз неприступачне терене славонских и моровићких шума, а догодило се управо то. Тог недељног јутра почела је петнаестодневна борба са водом за коју се није прецизно знало ни колико је има, ни одакле тачно долази, ни којом брзином и којим правцима се креће. Линија одбране више није само утврђених 120 километара на насипима Саве. Извесно је да ће бити потребно још људи, машина, материјала, снаге и воље.

Како би се што пре и што боље припремили за оно што предстоји, у потенцијално најопаснију зону село Јамена на самој граници са Републиком Хрватском иду и руководилац за одбрану од поплава за подручје Војводине, инжењер Божидар Белош са још неколико искусних инжењера и техничара. Око осам часова ујутро видели су да су најнижи делови Јамене већ били делимично поплавлјени.

– Око 21 сат у ту суботу, 17. маја, добили смо информацију, незваничну, да је дошло до пуцања насипа код Рајевог села, али нисмо поуздано знали да ли баш тамо, или на неком другом месту, код Славонског Брода, Бијељине или негде другде – прича Николић.

– Пред поноћ смо учили да водостај Саве опада, и то нам је био сигнал да се нешто догодило узводно. Сви смо одавно били на насипима, због забрињавајуће прогнозе о расту Саве до коте 917 центиметара.

Александар Николић,
помоћник директора за техничке послове,
за новосадски „Дневник“

У припремама за одбрану Јамене

Чланови Кризног штаба на првој линији одбране у Моровићу

Како и где зауставити воду?

Током преподнева, већина чланова Кризног штаба из Сремске Митровице одлази у Моровић у зграду Шумарије Јавног предузећа „Војводинашуме“. Процењено је да ће се са тог места лакше руководити и координирати обимним активностима које предстоје у наредном периоду. Велику помоћ у проналажењу најбољих решења дали су инжењери, техничари и чувари „Војводинашума“ јер они најбоље познају то прилично неприступачно и шумом обрасло подручје. На основу топографских карата, процењено је којим би правцем вода најпре могла доћи, и у складу са тим, где направити локализационе насипе који би заштитили угрожена насеља. Међутим, и даље је непознаница колико воде долази и којом брзином би могла угрозити брањено подручје. Ситуација је била изузетно критична, а додатно су је закомпликовали челници локалне самоуправе општине Шид. У тим тренуцима они као да нису били свесни опасности која ће у најскорије време задесити поједина насеља на подручју њихове општине.

Штаб за ванредне ситуације АП Војводине на чијем је челу Горан Јешић обавестио је руководства Сремске Митровице и Шида да стање због надлазеће воде може бити изузетно опасно. Локалним самоуправама препоручено је да почну са превентивном евакуацијом у насељима Сремска Рача, Босут, Моровић и Вишњићево. Локална самоуправа Сремске Митровице и градоначелник Бранислав Недимовић у потпуности поштују препоруке Штаба за ванредне ситуације АП Војводине и заједно са Сектором за ванредне ситуације и Покрајинском владом настављају већ започету превентивну евакуацију у Сремској Рачи и Босуту, док челници шидске општине у почетку игноришу препоруке.

Забринуто становништво угрожених села више не зна коме да верује. Поједини медији такође пласирају непроверене информације. Паралелно са целодневним преговорима у моровићком кризном штабу, инжењери водопривреде на карте уцртавају нове линије одбране.

Сви на ногама, али где зауставити воду?

Према угроженим сремским селима кренуло је петнаестак великих машина из водопривредних предузећа „Западна Бачка“ Сомбор, „Бачка“ Врбас, „Дунав“ Бачка Паланка, „Северна Бачка“ Суботица, „Средњи Банат“ Зрењанин, „Горњи Банат“ Кикинда, „Тамиш – Дунав“ Панчево и „Подунавље“ Ковин.

Чланови Кризног штаба на све могуће начине покушавају прецизирати правце и количине воде која долази, али је то изузетно тешко проценити. Без обзира на то почиње градња привремених насипа око угрожених села Сремска Рача, Босут, Моровић и Вишњићево. Активира се и план за затварање пропуста на путу Босут – Кузмин, како би се Сремска Митровица заштитила и са те стране. Договорено је да се на тај локалитет допреме напуњени џамбо џакови и фолија и да све буде спремно како би се, у случају потребе, могло интервенисати и пропуст затворити за свега неколико сати.

Исечени џамбо џакови на путу Босут – Кузмин, починилац непознат!

Припреме за затварање пропуста изазивају подозрење код локалног становништва. Они то виде као намеру Кризног штаба да ово подручје буде жртвовано због одбране Сремске Митровице. Сличну информацију преносе и поједини медији. Џамбо џакови, припремљени за евентуално затварање пропуста, током ноћи су исечени!

Истовремено са припремама за одбрану угрожених насеља, непрестано се обилази и по потреби интервенише на свих 120 километара прве одбрамбене линије на Сави. За даноноћни обилазак савских насипа ангажује се још људи из водопривреде. Сава и даље полако опада, али је приметан пораст водостаја Босута где ће према проценама хидроинжењера преко мноштва канала и реке Студве завршити највећи део воде која надлази кроз пограничну зону са Хрватском.

Црпна станица Босут

Пумпа Босут ради даноноћно

На ушћу Босута у Саву, у истоименом насељу, даноноћно ради најмоћнија пумпа у овом делу Европе. Црпна станица капацитета 30 кубика воде у секунди пребацује воду у Саву. Гравитационо испуштање одавно није могуће, јер је водостај Саве знатно виши од водостаја Босута. Иако моћна, питање је хоће ли издржати и бити кадра пребацити сву количину воде која ће у наредним данима стизати Босутом. Пумпа дуже од месец дана ради без престанка пуним капацитетом. Ово би могао бити велики проблем за насеље Босут па се и водостаји Босута и Студве прате из сата у сат.

Фото: Дарко Дозет

Поглед из хеликоптера

Вода улази у Јамену

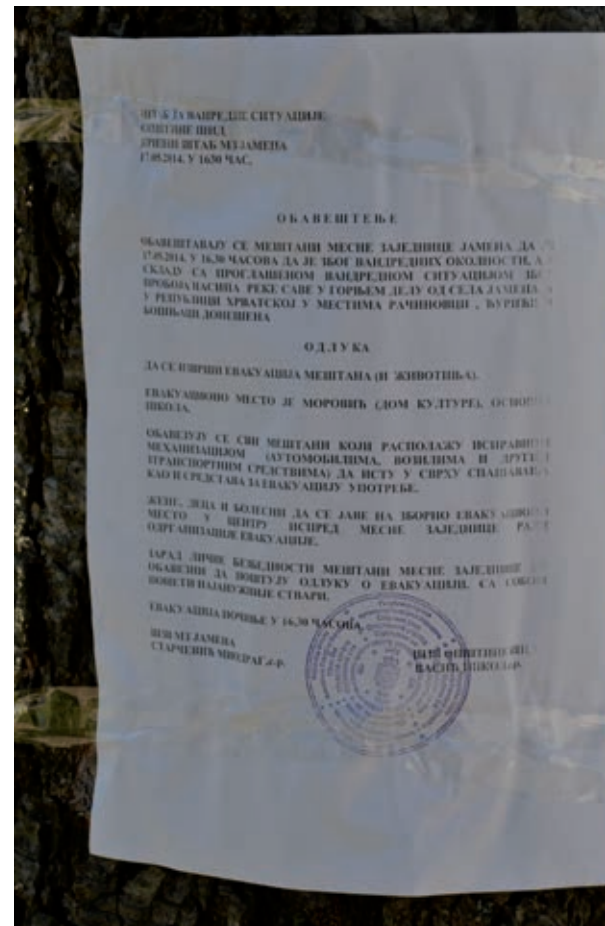
Машине и људи који су још од јутра у Јамени покушавају да заштите село које је већ готово евакуисано. Остали су само мушкарци који би требало да помогну у подизању „прстена“ око насеља. Највећи проблем је што главни канал система за одводњавање „Обошница“ долази са територије Републике Хрватске која је поплавлена и пролази кроз село. Канал је већ пун воде и плави поједине куће. У намери да успоре даљи продор воде, у Јамени су већ инжењери и један багер Шумског газдинства „Моровић“.

После обиласка терена и сагледавања ситуације одржан је састанак представника ЈВП „Воде Војводине“ са челницима месне заједнице, општине и округа и договорено је да се одмах отпочне са градњом локализационих насипа око дела села који није био под водом, а да се канал „Обошница“ прегради на улазу и на излазу из села. После преграђивања, вода из канала извукла би се пумпама. Планирани радови почели су око подне. До 17 часова, када је вода почела нагло да надолази, изграђен је део локализационих насипа и део преграде на каналу „Обошница“.

Снимци из ваздуха урађени у предвечерје тог 18. маја, али и информације са терена показују да вода великом брзином осваја улицу по улици у Јамени. Све је извесније да се

село неће моћи одбранити. Пут од Моровића према Јамени већ је делимично поплавлjen. Ове информације стижу и до радника водопривреде који покушавају да заштите село. Из Јамене полако излазе последњи трактори и аутомобили натоварени оним што се на брзину могло спаковати. Неверица, туга и безнађе читају се са сваког лица које напушта Јамену. Већина одлази код рођака и пријатеља, али има и оних који не знају где иду. Избразданих лица и жуљевитих руку стискају завежљаје тешко скривајући сузе. Прихватни центри су спремни, све се ради у сарадњи са Сектором за ванредне ситуације.

На ове призоре ни искусни радници водопривреде нису имуни. Некима од њих се сећања враћају и на далеку '65, али и на период од пре десетак година. Тада је на сличан начин „с леђа“, на подручје Војводине, вода дошла из Румуније. Тамиш је пробио насип у Румунији, а огромне количине воде стигле су преко атара у брањено подручје. Међу браниоце се увлаче сумња и бојазан да ће Јамену морати напустити. Немоћни пред толиком количином воде, после разговора са председником општине Шид, око 19 часова доноси се одлука о повлачењу из Јамене. Људи и машине напуштају Јамену и повлаче се према Моровићу.

Евакуација Јамене

Потопљена и пуста Јамена

На путу за Јамену

Гранични прелаз Јамена - потопљен

– Чим је постало извесно да надире вода кроз те просеке, већ око 8 ујутро, у недељу, 18. маја, пребацили смо сво људство и механизацију у циљу одбране тог места.

Борба је трајала до увече, негде до 19 часова, када је вода пробила насипе. Линија одбране се потом повлачи у шуме, негде око средокраће пута Моровић – Јамена, како би се заштитила насеља дуж реке Босут. На срећу, спачванске и моровићке шуме, претежно храстове, у својим депресијама успевају да задрже значајну количину воде.

– Ту ништа више нисмо могли да учинимо, а учинили смо заиста све што је било у нашој могућности. Нико није спавао две ноћи. Нисмо имали званичне податке, само смо знали да морамо све учинити, а притом не знате ни да ли на вас иде "море" или мање воде, ни да ли је метар дубока или три метра. Ове поплаве су показале колико је тешко кад немате споразум са земљом с којом делите неки водоток.

Рача, деонички техничар Душан Павлица

Одбрана угрожених села

За разлику од Јамене, где подизање привремених насипа више нема сврхе, јер вода незаустављиво долази, остала села још нису угрожена, али би могла бити уколико се на време не обезбеде. Радови на заштити Сремске Раче, Босути, Моровића и Вишњићева, започети током дана настављају се и током целе ноћи. За људе и машине на градњи локализационих насипа нема одмора и нема спавања.

Чланови Кризног штаба одлучују да се на највишим kotaма потенцијално угроженог подручја постављају препреке од џакова и земље, како би се продор воде, макар привремено успорио што браниоцима даје додатно

Вишњићево, фото: Дарко Дозет

време за подизање одбрамбених линија око угрожених насеља. На шумском путу на локалитету Крива рампа, десетак километара од Сремске Раче, гради се привремена преграда, земљани насип дуг 3,5 километара, како би се, колико толико, зауставило дотицање воде у брањено подручје. На тај начин, вода је делом преусмерена ка просторствима стогодишњих моровићко-вишњићких шума које воле влажне просторе и могу упити огромне количине воде. Тако је део воде враћен чак и на хрватску територију. Током дана уочен је и пораст водостаја реке Студве што је било и очекивано, јер ће највећи део воде која се неконтролисано креће кроз шуме и поља завршити управо у кориту те реке, а потом и у Босуту који прети сремским селима.

После целодневног боравка у Моровићу и коначних договора свих учесника одбране шта је најбоље учинити за одбрану угроженог подручја, у касним вечерњим сатима у згради општине Сремска Митровица одржана је седница штаба за ванредне ситуације АП Војводине. На штабу су прецизирана задужења учесника одбране, а непосредно после тога командант штаба Горан Јешић са закључцима је упознао и Сектор за ванредне ситуације МУП Србије. Том приликом, он је посебно истакао потенцијалну опасност по житеље Моровића и Вишњићева, а можда и још неких села, јер челници општине Шид ни поред погоршања и озбиљности ситуације на терену нису пристајали на превентивну евакуацију тих села.

„Бетмен” над Јаменом

Најпрецизнији увид у размере поплава у Јамени, те о количини воде која надире из тог правца према Моровићу и Вишњићеву, стручњаци из „Воде Војводине” добили су захваљујући снимцима које је начинила беспилотна летелица. Због специфичног изгледа и боја, многи су за њу рекли да мора да потиче – од Бетмена!

Пристигла пре нешто више од недељу дана, беспилотна летелица је свој први лет имала управо над поплавлјеном Јаменом.

Стручњаци у „Воде Војводине” кажу да није превише захтевна: не наводи се даљински већ ради по учитаним Џи-Пи-Есовим координатама које су претходно дефинисане у Гугловим мапама. Даље, лансира се „из руке”, а сама слеће. С једном батеријом може да лети највише 45 минута, на висини од 500 метара, а током лета способна је да направи у низу 160 фотографија, које преклапа и изручује као једну велику и детаљну фотографију. Што се тиче квалитета фотографије, „Бет авион” – као и руту лета – сам одређује прецизност снимака.

Новинар „Дневника”, Денис Колунџија о беспилотној летелици

Сава опада, али опасност није прошла

Водостај Саве код Сремске Митровице 19. маја у 7 часова спустио се на 810 центиметара што је готово пола метра мање у односу на претходни дан, али је то и даље изузетно висок водостај при којем нема места за опуштање. Дуж целог насипа патролирају дежурне службе, евидентирају се процурења, водолежи, евентуални извори и све оно што би на било који начин могло угрозити одбрамбену линију.

Сви насипи у Купинову су додатно надвишени, а њихово стање оцењено је као задовољавајуће. Џаковима са песком додатно су обезбеђена поједина

домаћинства у том насељу која су била угрожена водом из Обедске баре. У улицама Цвете Јовановић, Савској и код Етно музеја пумпе данима непрекидно раде. Током претходног дана додатно је ојачан и пропуст испод пута Рума – Шабац. Приметно је да на овом подручју расту подземне воде, па је превлажених површина све више.

На десној обали Саве од Чеврнтије до Бановог Брода контролишу се и по потреби поправљају претходних дана урађена надвишења. Надлежни за овај сектор уверавају да ће ојачања насипа издржати притисак воде. Већ регистровано изношење материјала код уставе „Стојшића Богаз“ и даље се прати. Црпна станица не ради, али у каналу има воде која служи као баласт.

Села опасана **насипима од 40 км**

Радови на заштити Сремске Раче, Босута, Моровића и Вишњићева трајали су током целе ноћи, а у јутарњим и преподневним сатима су интензивирани. Насеља су опасана локализационим насипима до максималне коте одбране. Привремени насипи у дужини од око 40 километара урађени су за само 48 сати, а у њих је уграђено 180.000 кубика земље. На угроженој територији било је на десетине тешких машина, на стотине инжењера и техничара из водопривредних и комуналних предузећа, а браниоци су велику помоћ имали у волонтерима. У привремене локализационе насипе, чије су правце трасирали искусни инжењери и геометри, ређају се стотине џакова са песком, уграђују се хиљаде кубика земље, поставља се фолија.

Број ангажованих људи који се често мења, много локација на којима се интервенисало, од којих су неке и на изузетно неприступачном терену, компликује достављање хране, воде, горива, материјала. На појединим местима има и волонтера којима такође треба обезбедити храну, воду, лопате, рукавице, чизме. Додатни проблем је што је то погранична зона, па мреже мобилне телефоније немају сигнала, повремено или стално су у ромингу, а и пуњење батерија на телефонима било је проблематично.

Вишњићево – насип око села

Команду над кризним штабом у Шиду преузима Сектор за ванредне ситуације, па превентивна евакуација почиње и у Моровићу и Вишњићеву. У селима остају само радно способни мушкарци ангажовани на градњи локализационих насипа. Колико год да је ова одбрана била компликована, јер се није знало колико нам воде долази, у сваком тренутку били смо бар 48 сати испред ситуације, штитећи угрожене територије.

Насеља уз границу јесу била заштићена, али је ситуација и даље била далеко од безбедне. Сава јесте опадала, али су Студва и Босут расле, продори на насипима на хрватској територији нису санирани па је вода и даље неконтролисано стизала на нашу територију.

Стање ће бити много боље оног тренутка када ниво Саве буде нижи од нивоа Босута, дакле када почне гравитационо испуштање Босута у Саву, а то ће се, према проценама, десити тек за десетак дана. До тада, без обзира на подигнуте привремене одбрамбене линије око села, на терену остају и људи и механизација.

– У понедељак смо кренули у извиђање терена хеликоптером, али се о количини воде није пуно тога могло закључити управо због густих шума. Очигледно је било то да се вода креће једним правцем према Јамени, другим према спачванским шумама, а трећим према аутопуту. Све што смо могли да очекујемо било је да надире страховита количина воде.

Добрим делом неких 80 милиона кубика, испоставило се.

Александар Николић, о количинама воде која је долазила са свих страна

Водомерна летва

Насипи све теже одолевају

Четири дана после максимума од 869 центиметара Сава је опала за око метар, али је то и даље знатно изнад водостаја када се уводи ванредна одбрана од поплава (750 цм). На више локалитета прве одбрамбене линије уз корито Саве осматрачки тимови, који даноноћно обилазе терен, примећују све више процедних вода, превлажење косина у ножици насипа, „бубрења“ насипа, рупа од дивљих животиња, а примећено је и неколико бистрих извора.

Обележавање „слабих места“

Све ове негативне појаве, уколико се на време не примете, евидентирају и по потреби санирају, могу бити погубне по одбрамбене линије. Због тога се посебна пажња посвећује раду осматрачких служби, а тако ће остати све док се Сава не спусти на ниво који не може угрозити брањено подручје. Осматрачки тимови радили су у три смене.

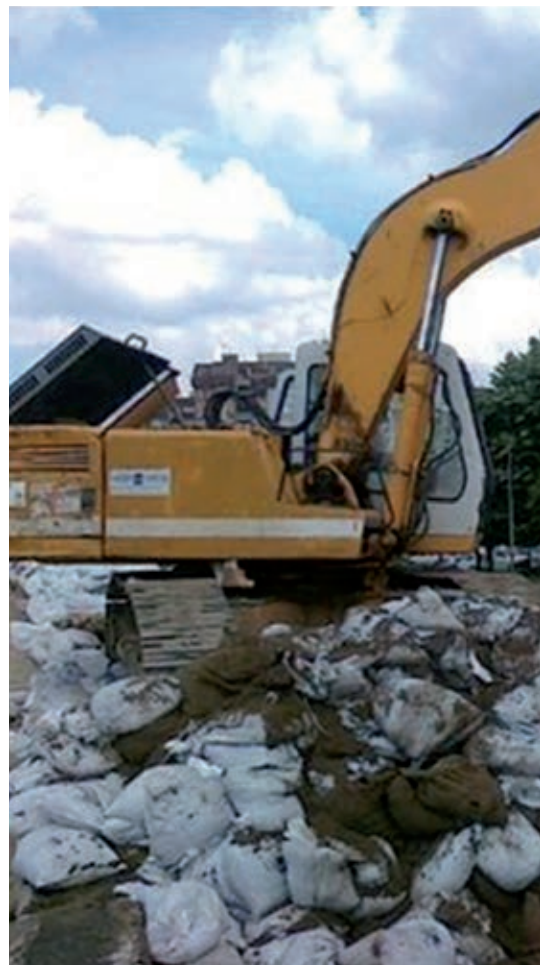

Медијске спекулације

У току ове изузетно компликоване одбране повремено се и даље јављају непроверене информације да су попустили насипи код Моровића, Купинова и Кленка, а сличних вести има и на друштвеним мрежама.

Срећом, осим Јамене за чију одбрану није било времена, сва остала насеља у Срему заштићена су и успешно одбрањена.

Тако се појавила и потпуно нетачна информација да ЈВП „Воде Војводине“ у магацину у Новом Саду чува најсавременију мобилну опрему коју не жели искористити за одбрану на Сави. Тачно је да предузеће „Воде Војводине“ има такву опрему, али је она наменски набављена за одбрану Града Новог Сада и може се користити искључиво на новосадском кеју, где су приликом реконструкције те одбрамбене линије у бетон уграђена постоља за мобилну опрему.

Мобилни зидови против поплава у магацину чаме четири године

Један од тенденциозних новинских наслова

Уклањање џакова у Сремској Митровици

Непроспаване ноћи нису биле узалудне

Исцрпљујућа и неизвесна борба са Савом и њеним притокама у пограничној зони са Републиком Хрватском трајала је 12 дана. Крајем маја повлачи се део механизације ангажоване на подизању локализационих насипа, али у Моровићу, Вишњићеву, Босуту и Сремској Рачи још извесно време остају дежурства и људи и машина. У то време, дуж целе одбрамбене линије смањују се линијска процурења у ножици насипа, а водолежи се полако повлаче. Почиње и уклањање џакова са прве одбрамбене линије у Сремској Митровици, али и са локализационих насипа који су штитили град.

Мерења од 27. маја показују да се Сава код Сремске Митровице спустила испод 700 центиметара, али ванредна одбрана дуж целе деонице, на укупно 120 километара, остаје на снази. Оштећени насипи на хрватској страни, упркос обећањима датим на састанку представника хрватске водопривреде са челницима водопривреде Војводине, још нису поправљени. Управо због тога још извесно време осматрачки тимови обилазили су

и контролисали прву одбрамбену линију, али и локалитете где су подигнути привремени насипи.

У предвечерје 29. маја стигла је дуго очекивана вест. Изједначили су се водостаји Босута и Саве на ушћу Босута, што је омогућило и гравитационо испуштање и олакшање, како за житеље угрожених насеља, тако и за браниоце. Црпна станица „Босут“ и даље је радила пуним капацитетом.

Како је водостај Саве опадао и опасност бивала све мања, постепено се укидала ванредна, а затим и редовна одбрана од поплава. Када се Сава код Сремске Митровице, 2. јуна спустила на 540 цм, укинута је ванредна и уведена редовна одбрана од поплава. Ванредна одбрана остала је на снази само на 35 километара Саве на подручју Јамене и Сремске Раче.

Одбрана од поплава на Сави коначно је завршена тек 19. јуна, када је укинута редовна одбрана на последњих 20 километара Саве код Јамене.

Допате и џакови уз насипу Сремској Митровици

Одбрана у бројкама

Одбрана је коштала око 300 милиона динара, а реконструкција и санација оштећења на одбрамбеним линијама и објектима, када све буде завршено, коштаће готово исто толико.

Током одбране у привремене одбрамбене линије уграђено је:

- близу милион малих џакова,
- 6.700 џамбо врећа,
- 430 ролни фолије и
- преко 16.000 кубика песка.

На заштити насеља Моровић, Вишњићево, Босут, Сремска Рача и Јамена у току спровођења одбране, изграђено је 40 км земљаних насипа у које је уграђено више од 180.000 м³ земље.

Поред материјала на одбрани је ангажован и велики број грађевинских машина:

- 30 багера различитих типова
- 25 булдозера различитих типова
- 7 комбинованих машина
- 5 камиона са плато приколицама
- 2 улта

За транспорт песка, развожење џакова и за остале мање транспортне послове било је ангажовано око 20 већих и 10 мањих предузећа, са преко 350 камиона. У одбрани је, поред материјала и механизације, учествовао и велики број водопривредних стручњака различитих квалификационих структура. Поред инжењера, техничара, руковалаца грађевинским машинама и помоћних радника, посебне заслуге у одбрани имају волонтери из целе земље.

Оштећења на објектима

После повлачења рекордно високе Саве уочена су бројна оштећења и слаба места која би, уколико се не санирају, могла бити велика опасност за приобаље Саве при наиласку нових великих вода. Потребно је такође пронаћи начин заштите од поплавних вода које би нам поново могле доћи са хрватске територије.

Током одбране круна насипа на комплетној деоници од Хртковаца до Јамене коришћена је за превоз и транспорт машина и материјала, због чега је и оштећена на много места.

Сремска Митровица

У зони Сремске Митровице током мајских поплава уочено је више слабих места и оштећења на одбрамбеним линијама.

Као једно од проблематичних места био је део насипа узводно од Сремске Митровице наспрам насеља Лаћарак. На око 500 метара, пре наиласка максималног водостаја урађено је надвишење земљом.

Оштећена је и обалоутврда код дрвног комбината, а проблема је било и на локалитетима „Стара рампа“, на раскрсници код „Крста“, код ресторана „Пробус“, у улици Светозара Милетића.

Обалоутврда код „Дрвног комбината“

Градња привременог насипа код Лађарка

Локализациони насип Прогар - Купиново

Насип кроз Купиново

Купиново

На одбрамбеним линијама у зони Купиново потребно је санирати неколико локација. Стари насип Прогар – Купиново није изграђен до предвиђене коте, а ни габарити му нису задовољавајући. У циљу заштите, потребно је до краја изградити насип око села и на задовољавајући ниво подићи део одбрамбене линије поред пута Купиново – Обрез. Траса тог пута у дужини од око километар нижа је од меродавне коте за високе воде, па се тај део бранио зечијим насипом дуж пута.

Насип Хртковци

Хртковци

Део насипа код Хртковаца, у дужини од око два километра, није био реконструисан на безбедну висину, па је рекордно високи водостај Саве био и велики изазов за браниоце на том локалитету.

Ерозија обале код Хртковаца

Кленак

На одбрамбеној линији Грабовци – Кленак, на левој обали Саве, у дужини од око 10 километара потребно је изградити нови насип, за који већ постоји главни пројекат. Почетак насипа требало би да буде Црпна станица Грабовци, а завршавао би се код навоза за друмски мост Кленак – Шабац. На основу истог идејног пројектног решења предвиђена је и градња насипа на деоници Кленак – Хртковци. Ова деоница насипа биће дугачка око осам километара.

Потопљена црпна станица „Липац“

Црпна станица „Липац“

Црпна станица „Липац“ која одводњава истоимени слив површине 7.610 хектара потопљена је приликом продора воде са хрватске стране. Ова црпна станица има три агрегата укупног капацитета 2,5 кубика у секунди и од непроцењивог је значаја за одбрану од поплава овог дела Срема.

У поплавама су страдали и помоћни објекти на чуварницама Липац, Богаз и Хртковци, па је и њих потребно санирати.

Помоћни објекат на чуварници Богаз

Канал Обошница

Канал Обошница је главни мелиоративни канал за прихват вода из насеља Јамена и обрадивог пољопривредног земљишта на том простору. Приликом интервенција на пропуштању поплавних вода значајно су оштећени цевоводи и шахтови.

Пријем у Покрајинској влади

Пајтић: Хвала вам што сте
изнели срце на насип

Букети за “жене змајеве”

Захваљујући „Водама Војводине” у претходним годинама улагали смо у насипе, улагали у канале, нисмо имали тако драматичне последице поплаве као што је било у другим деловима Србије. Захваљујући доброј организацији успели смо да одреагујемо благовремено и да евакуишемо становништво.

После свега ови људи су заслужили и похвалу и признање. Сада је тренутак да им кажемо једно велико хвала.

Хвала овим људима, они су уложили све своје знање да ми спавамо мирније и да деца која живе на територији, која је била угрожена, буду безбедна.

Наша је политика да се у водопривреду мора улагати превентивно. Ми смо због тога у претходне три године реконструисали 90 километара насипа и очистили хиљаду и по километара канала. И због тога је Војводина припремљенија за поплаве, иако наравно поплаву не можете предвидети, иако то јесте виша сила, али је важно подићи на што виши степен безбедност, и на што виши степен спремност за тренутак када поплава наиђе.

Сава се бранила срцем

Раме уз раме са колегатама, „жене змајевци“

Учесници о одбрани

СУСРЕТИ: АЛЕКСАНДАР НИКОЛИЋ ЛЕКА,
ТЕХНИЧКИ ДИРЕКТОР „ВОДА ВОЈВОДИНЕ“

Без сна у клинчу са Савом

Три ноћи без сна. То су четири речи које, сад када је све завршено, могу да увећају сву драматичност одбране сремских насеља у минулим поплавама. А и само оно што су медији преносили током поплавног маја, далеко је било од стварања утиска спокојности.

– Чудно је то како се човек, после три неспрославане ноћи, на то стање некако навикне, па му је и десет минута сна довољно – прича данас, истина невољно о томе, технички директор ЈВП „Вода Војводине“ Александар Николић, међу колегама и браниоцима Срема познатији као Лека.

Када неки руководиоца дане и ноћи проводи на терену, чак и кад није стриктно везан за канцеларију, е то је знак да ситуација далеко од наивне.

*Александар Николић за Дневник после
пријема у Покрајинској влади*

Божидар Белош за РТВ

“Најгоре јесте иза нас, увек тај први удар буде најгори, међутим још увек ми нисмо апсолутно безбедни. Значи, апсолутна безбедност терена, на ком је између осталог и једно насељено место поплављено, ће наступити када и наше колеге у Хрватској затворе место продора. Тако да ја апелујем на грађанство, на челнике кризних штабова да се обавезно уведу ноћне смене. Ни случајно не смеју да се дозволе померања било каквих одбрамбених линија пре свега око насељених места Моровић, Вишњићево, Босут и Рача. Отварање путева се може дозволити али у најминималнијој ширини да би се живот могао враћати у нормалу, али треба бити свестан да је ситуација далеко од безбедне.”

*Божидар Белош, руководиоца Службе за одбрану
од спољних вода*

РТ Војводина

26.05.2014.

У Војводини нисмо имали ни један живот у опасности. И заслуга за спасене животе припада водопривреди. Последње две године смо упумпали 80 милиона евра у водопривреду и то је дало резултат. Сем тога, унапред постоје планови за одбрану од поплаве. И само те планове треба отворити и пратити их. На основу плана спроводите инвестиције, чистите каналске мреже... укупан буџет водопривреде Војводине ове године је 45 милиона, а био је 2,5 милиона.

Највећа количина воде пала је у Босни, а она је путем Дрине ушла у Саву код Сремске Митровице. Притом, долази и остала количина из притока из Босне у Саву и онда имате историјски водостај. Прошле године имали смо највећи историјски ниво Дунава, а то вама медијима није битно. Пукле су Немачка, Аустрија, Мађарска, у Војводини се није десило ништа. А бранили смо Дунав, што је кудикамо озбиљније - систем овде постоји, знали смо шта ће се дешавати, према прогнозама Хидрометеоролошког завода, и знали смо шта треба предузети јер све то пише у књизи оперативног плана одбране од поплава направљеног још 1967. Тако је и сада Сремска Митровица одбрањена. У року од пет сати евакуисали смо болницу и становнике. Имали смо скоро два милиона џакова у магацину. Послали смо у Шабац и Београд око 200.000.

Ово што је војвођанска водопривреда урадила за десетак дана на овој територији, је нешто што ретко која водопривреда у региону и Европи може да уради. То значи да континуирано улагање у водопривреду и људе и давање важности овој привредној грани која је изградила Војводину мора да се настави са већим и значајнијим средствима.

“Људи из водопривреде Војводине су право чудо, раде по 48 сати непрекидно и херојски бране насељена места у Срему”, рекао је Јешић за РТВ.

Горан Јешић, Командант Покрајинског штаба за ванредне ситуације

**БРАНИСЛАВ
НЕДИМОВИЋ:**

Поносан сам

- Поносан сам на грађане Сремске Митровице који су одбранили град и на хиљаде волонтера из других места који су учествовали у овој одбрани – рекао је Недимовић. – Велику помоћ дали су нам и људи из „Вода Војводине“ који су нам стручним знањима максимално помогли да победимо у ситуацији која је била толико критична да су претиле и катастрофалне последице.

- Odbrana od poplava bila je specifična zbog razudenosti sela. U isto vreme branili smo sedam-osam sela. Za nas je najvažnije da nijedan ljudski život nije bio doveden u pitanje i to što je stanovništvo na vreme dobilo informacije da se evakuiše. U našem branjenom području nigde nije probijen nasip.

Мирко Аџић, директор ЈВП Воде Војводине

ВИШЊИЋЕВО: Без страха

На уласку у Вишњићево, прво нас сачекује полиција и генерал Младен Курибак, који легитимно сваког ко улази у село, с обзиром да је већина махом евакуисана и да је на снази ванредна ситуација.

У центру села, које би баш тог дана, ето да није тродневна жалост и ванредна ситуација прославило сеоску славу, затичемо групу мештана. Они, већ по навизи, сваки слободан тренутак користе да поразговарају на старом месту, а како су сада

остали сами, без жена, деце и унука, чашица разговора са комшијама им дође као нека врста терапије.

Милан Дамјановић, Славко Петаковић, Славко Тумарић и Миленко Остојић нам кажу да нису у страху, али да су због безбедности на сигурно послали жене, децу и старе.

- Колективни смештај је у Руми, а већина је код родбине, највише их је у Шиду. Ми радно способни смо у селу, ради се по сменама, где треба да се носе вреће, трактори превозе фолије, копају се канали на њивама ради одбране села. У току је трећа фаза евакуације, када се склања стока. Превентивно, али наше свиње и да доспеју у воду, оне знају пливати – нају места и за шалу.

Страху нема, али у сваком житу има кукоља.

- Проблем је што медији изве-

штавају накарадно. Објављивали су да је Моравић поплављен, да Вишњићево плива у води, али то је далеко од истине. Иако Сава већ данима опада, на вестима у појединим медијима и даље иде информација да Сава расте. Очигледно некеме не одговара то што Сава опада. Пазите, да има воде, има, али уопште није критично и за сада је све у реду – истичу наши саговорници.

Током разговора намеће се питање шта и како даље.

- Наше њиве нису биле толико поплављене, задржала се вода од киша, али ништа није толико алармантно. Више су они сада уништили њиве, док су прокопавали канале, него што је киша уништила. Стока која је евакуисана, треба да касније вратити, на то ће отићи доста горива. Ми због ове ситуације у њиву данима нисмо ушли, ко ће то нама

надокнадити. У почетку је, баш због тих дезинформација било доста панике, као да нам цунами стиче. Телефони су стално звонили, није се могло живети. Сада је већ ситуација мало боља, све пролази, па ће проћи и ово – сагласни су сви.

Питали смо и за приче које су се појавиле претходних дана око откупних стоке по ниским ценама.

- Ни то није истина. Долазиле су велике кланице. Агропалук је јуче (21. маја) куповао свиње. За прву класу је давао 180 динара по килограму, ван класе бравци су одлази за 175 динара, прасићи су били 300 динара, а крмаче је куповао за 150 динара по килограму – кажу мештани Вишњићева.

На крају нам кажу да се Босут давне 1944. године излио и да је вода тада дошла до школског игралишта. Причају стари, да тада у селу није било ни асфалта, а да би прешли воду, стављали су кукурзовину на пут.

Житељи Вишњићева о одбрани за М новине

BRANILI SMO SRBIJU JER JE U NAŠIM SRCIMA!

Pet Rajli (28) i Džej Kolbert (23) Amerikanci su koji su došli u Srbiju zbog ragbija, a koji su, čim je zahtevalo, pritrčali Srbima u pomoć i gradili nasipe u Sremskoj Mitrovici.

- Baš sam bio tužan kada su poplave pokorile Srbiju. Imao sam osećaj da treba nešto da uradim kako bih pomogao da se izborimo sa ovom katastrofom. Bez razmišljanja sam otišao da gradim nasip i nimalo mi nije bilo teško. Tragično je ovo što se desilo srpskom narodu. Tim ljudima je potrebna hrana i kuća, svakakva pomoć... Iskreno se nadam da

Džej Kolbert

donirani novac neće dospeti u pogrešne ruke i da će svi ti ljudi uskoro stati na svoje noge i da će im biti kao pre - optimističan je mladi Amerikanac. Pet i Džej su nam otkrili da su se svi klubovi američkog fudbala u Srbiji uključili u pomoć ugroženima i da se svim snagama bore da se zemlja što pre oporavi.

Džej je hteo da se osvrne na vodu u stihiju i najteže trenutke tokom stravične nepogode. - Ovo je strašno i veoma se teško podnosi. Čuo sam da se ovako nešto nije desilo

Pet Rajli

na ovim prostorima već 120 godina. Bili smo svesni kakva je vanredna situacija u pitanju i nije nam palo na pamet da se vratimo kući zbog poplava, želili smo da pomognemo kao i svi ostali. Mnogo mi je žao ljudi koji su stradali i onih koji su ostali bez domova. Mi smo se osećali veoma loše i tokom izgradnje nasipa smo radili sve što je trebalo - istakao je Džej, koji je iz

Filadelfije. Oni su nam opisali svoja iskustva tokom dvomesečnog boravka u Srbiji. Istakli su i da su posetili Beograd i da su bili i na košarkaškom utakmici kada je igrala Crvena Zvezda.

AMERIČKI RAGBISTI PRAVILI NASIP U SREMSKOJ MITROVICI

- Beograd je baš lep grad, baš onako velik i lep poput mnogih drugih velikih prestonica na koje sam navikao. Ljudi su veoma dobri. Ovde u Mitrovici su svi fini, ali oni koji nas ne znaju baš bule u nas jer nisu navikli na ljude crne puti. Meni to ne smeta - priča Pet, koga u Džordžiji željno iščekuje velika porodica, koja je brinula zbog njegovog dolaska u Srbiju, ali je sada spokojna.

- Srbija mi je sada u srcu. Svojima ću odneti razne suvenire, kao i srpsku zastavu, i kada naučim da pravim čevape i pljeskavice, pokazati ću i njima. Zavoleo sam i sarmu. Prvom prilikom ćemo opet posetiti ovu zemlju - zaključio je Džej Kolbert.

S. S.

Страху немају ни митровачке камионџије без којих би одбрана села била незамислива. Такав је и **Петар Малбаша** кога смо у Рачи затекли са унуком **Огњеном**.

- Возио сам дан и ноћ, а колико је кубика песка превезено, више нико ни не броји. Умора нема, нема страха, а нема ни стајања. Вућићемо докле год опасност не прође, каже Петар.

А да су Рачани и у ове тешке дане остали добри домаћини и још бољи људи, сведочи и **Жељко Косанић** чија је кућа током протекле недеље била стециште многих добровољаца. Наиме, од како су у кући на средини главног рачанског шора због евакуације остали само Жељко и син му **Милош**, врата њиховог дома постала су отворена за све којима је потребно,

Житељи Раче за М новине

МОРОВИЋ: Ни једне жене у селу, остали без кафе

У Моровићу, ситуација мало другачија. Код њих не раде продавнице, хлеб се довози из Шиде, а на улици јако мало људи.

Групица младих момака нам каже да агонија траје већ данима и да им је свега већ преко главе.

- Видите и сами колико дана траје агонија. Продавнице не раде, нема жене у селу, нема ко да нам скува кафу, сви нешто чекају, а нико не зна шта је то. Али добро, важно је да смо на сувом – могло се чути од мештана.

Борко Томашевић каже да стари људи не памте овако нешто.

- Завршава се евакуације стоке, јуче (20. маја) је чипована стока, они који су имали где, одвели су је, а данас стока иде у

сабирни центар у Шид. Вреће стално на насипу постављају, заштићује се село, насипи се праве, да се направе што већи резервоари воде у пољима, због опасности да вода продре из шуме. Моја породица је код моје сестре у Кукујевцима – каже нам Бранко и додаје:

- Пуно је дезинформација. Тренутно ништа није угрожено, можда су мање парцеле под водом, али то је од кише. Ја се не бојим, имам доста механизације, пуни су резервоари са горивом, тако да и ако дође до нечега, ја сам спремам, већ сам једанпут бежао, тако да сам увежбан. Нисам паничар.

Током наше посете Моровићу, Илија и Душан Плављанић су евакуисали своју стоку.

- Породица нам је у Шиду, остали смо ми мушкарци, сада три свиње евакуишемо у Шид и њих смештамо на сигурно. Ја сам 1996. године избегао, сада ми је овде сигурније него тамо. Изгубио сам тамо велику имовину, надам се да нећу и овде – каже Илија.

Покушали смо стићи и до поплављене Јамене, међутим полиција не дозвољава пролазак. Како сазнајемо, вода је у том тренутку (21. мај) дошла на три километра од Моровића, а јако споро иде повлачење воде из поплављеног подручја.

Браниоци Моровића за М новине

Солидарност на делу

Током поплава које су задесиле нашу земљу у мају 2014. године компанија Лафарж и њени запослени показали су изузетну ангажованост и велику солидарност. Тешка ситуација са којом смо се суочили била је истовремено и прилика да покажемо снагу и заједништво. Срећни смо и поносни што смо у томе предњачили.

Захваљујући ефикасној организацији врло брзо смо реаговали. Сви наши радници били су укључени у неки вид пружања помоћи угроженом и пострадалом становништву. Већина њих је 36 сати непрекидно радила на утовару песка у џакове и на изградњи насипа, чиме смо уписали више од 3600 волонтерских сати и отпремили 145 камиона са врећама песка за изградњу насипа. Истовремено смо обезбедили и испоручили помоћ у виду ћебади, хране и средстава за хигијену за људе у колективном смештају. Наш тим је функционисао врло професионално и били смо прави ослонац како угроженим људима, тако и кризним штабовима од којих смо добили само речи похвале за своје ангажовање.

У име компаније Лафарж поплавлјеном подручју донирана је различита роба и неопходна средства укупне вредности 25.000 евра. Важно је поменути да смо при томе имали велику подршку својих пословних партнера, нарочито транспортера. Хуманост и солидарност није изостала ни појединачно, јер су запослени од својих зарада издвојили 1,5 милиона динара, што је било уплаћено на наменски рачун за помоћ угроженом становништву и пострадалима.

Искуства медија током одбране

Одбрана Срема на мој и ваш понос

Колико год то чудно и ишчашено звучало одбрана Срема од поплава једно је од најлепших искустава у мојој професионалној каријери. Тих дана, као ретко када, био сам поносан на безброј ствари, на то што припадам овом народу, на то што познајем неке људе из „Вода Војводине“, на то што смо сви заједно показали да када смо јединствени можемо да се изборимо чак и са правом немани од воде какву у Сремској Митровици, Јамени, Сремској Рачи, Вишњићеву, Моровићу, Босуту и другим сремским варошима, никад нико пре нас није видео.

Мислим да ни они што о поплавама све знају, нису били свесни са чиме се хватају у коштац, јер већ првог јутра (петак) река Сава је изгледала тако да је и најхрабријима страх у кости утерала. Међутим, иако је језа подилазила сваког ко је пришао обали реке, то није омело људе који су водили одбрану од поплава да почну доносити, испоставило се касније, исправне одлуке које су учиниле да се у Срему не изгуби ни један једини људски живот и да материјална штета буде минимална.

Кажем, било је тог петка рано ујутру страхота погледати у реку Саву која је претила да ће се сваког тренутка прелити преко насипа, а онда јој више нико не би могао стати на пут. Том језивом осећају доприносила је киша која је падала као да никад престати неће, али оно што је свима уливало оптимизам била је одлучност да се победи велики непријатељ, која се јасно могла прочитати на лицима свих оних који су руководили одбраном од попова.

Искрен да будем, мене је фасцинирала мирноћа и разборитост људи, пре свега из „Вода Војводине“ и из локалних водопривредних предузећа, који су и поред сазнања да је Сава одавно „преишала“ историјски максимум код Сремске Митровице (од 802 центиметра), радили свој посао мирно и разборито као да је стање редовно.

На трећем спрату зграде Лучке капетаније, Лека (Александар Николић, технички директор ЈВП „Воде Војводине“) и његова екипа инжењера из минута у минут доносили су одлуке где насип треба појачати и шта на ком делу обале треба урадити.

Са друге стране, добровољци који су непрестано долазили да пруже помоћ, ставили су посебан печат на цео тај нестваран приказ, јер многи од њих су уз реку провели целу ноћ пребацивши преко руку стотине и стотине и хиљаде и хиљаде џакова и нису тражили ни одмор ни смену већ су једино гласно негодовали када би дошло до краткотрајног застоја у допремању песка или џакова са песком. И они су били као једна дисциплинована војска, тачно се знало ко шта ради, ко пуни џакове, ко их веже, а ко носи на насипе и слаже. Цео тај

петак је некако пролетео уз непрестане погледе ка води и уз једноставно питање које се сваког сата постављало бар 15 пута – „Колико је?“ и одговоре који су сваки пут били другачији „840, 842, 845... 853...“, наравно радило се о водостају који је тада и буквално живот значио.

Суботе ћу се увек сећати по огромном и заиста за мене и данас нестварно великом броју волонтера који су непрестано стизали из свих крајева Србије. Код сваког од њих јасно се могла очитати жеља да се помогне, да се укроти велика река која је из

минута у минут бивала све већа. Управо та гордост, та одлучност, то заједништво и тај савршен ред у извршавању „команди“ било је нешто што је учинило да будем поносан на све нас.

Тог дана се, као уосталом и претходног, радило баш јуначки. На стотине хиљада џакова са песком је уграђено у насипе, човек је урадио све што може, остало је у нечијим другим рукама. А прогнозе „црне“ кажу биће и „914“.

Помислих, добро је, прође и ова епизода у мојој професионалној каријери, кад оно „ударила вода с леђа“. Нешто што ни један човек који се бави одбранама од поплава никако не воли, јер је одбрана вишеструко компликованија него када се брани речно корито.

Е, тада сам се уверио колико ми можемо бити и сналажљиви и пожртвовани. Они што воде одбрану од поплава врло брзо су се престројили на други вид одбране, што би тренери рекли, променили су тактику, а људи који су ту тактику спроводили, пре свега се ради о руковаоцима тешке механизације (булдозери, багери и велики трактори) показали су невероватно пожртвовање које се граничило са херојством.

Управо због тог пожртвовања редовно сам у својим извештајима за Танјуг руковаоце поменутих машина називао „херојима одбране од поплава“, јер за мене они то и јесу

били. Можда због тога што сам све те наредне дане проводио са њима на линији одбране и лично се уверио како за свега два-три сата ничу насипи у шуми где их никада није било, како многи од њих седе за воланом без прекида по 18 сати и не траже смену, како следовање цигарета деле на пола како случајно неко не би остао без свог дела.

Како су протицали дани све је јасније било да је тактика стручњака из „Вода Војводине“ да се прављењем насипа у шуми „разбије“ велика вода која кроз шуму иде из Хрватске и тако се разлије и скрене са правца ка насељеним местима, била пун погодак.

Нажалост, за Јамену није било спаса. То место је упркос свим напорима одбране поплавлјено, али нека се не наљуте сви они дивни људи који тамо живе – то је била најмања цена коју смо могли платити.

Ненад Ђаћић – ТАНЈУГ

„Новинарска одбрана“ Срема од поплава

Личило ми је то, како сам у једном тренутку рекла, баш као моје финансије. Један дуг запушим, други се отвори. Тај затворим, отвори се трећи... Било је и поучно тих дана бити у Срему.

У својеврсној новинарској одбрани Срема од поплава била сам два дана (17. и 18. маја 2014. године), укључујући се уживо из Сремске Митровице и Моровића за све информативне емисије Радио-телевизије Војводине.

Након поплава у селу Јаша Томић 2005. године, ово ми је био други сусрет са таквим ванредним ситуацијама. Морам рећи да су напори новинара да од надлежних добију тонске изјаве, били у почетку мало отежани. Саговорнике за изузетно важне видео изјаве тешко смо проналазили, али разлога за то је било. Пре свега, умор људи који претходних неколико дана и ноћи готово да нису спавали. Но, касније је то исправљено, па се може рећи да су новинарске екипе постале саставни део Покрајинског кризног штаба.

Осим што смо јурили за информацијама и људима, могли смо да видимо како изнутра изгледа рад једног Кризног штаба: добијање вести са терена, хитно проналажење песка, камиона, џакова, најлона, преусмеравање механизације и стручњака. Била сам у несвакидашњој прилици да видим како изгледају састанци, тумачење мапа, али и „убеђивања“ локалних челника о важности превентивне евакуације становништва. Новинари нису заборављани ни у

оним пропратним стварима „које живот значе“ као што су кафа, сокови и сендвичи, а нашле су се у Прес центру и ране мајске јагоде. За мене, као лаика за одбрану од поплава, оно што је рађено, а било је наравно видљиво, деловало је као добро уиграно.

А било је много изазова... Не само у Митровици и шидској општини, већ су апели за помоћ стизали и из неких других места. Важни подаци о томе како и шуме могу да буду коришћене за одбрану од поплава, информације добијене од надлежних у шумском газдинству у Моровићу, биле су занимљиве за мене и за наше гледаоце, па су наредних дана ту причу форсирали и други медији.

Било је времена и за сусрете са неким старим пријатељима... Са господином Слободаном Симићем из Засавице, који нам је говорио о збрињавању животињског света у том резервату природе, са Слободаном Трукуљом – музичарем из Новог Сада, који се нашао међу многобројним волонтерима, затим са још неким политичарима и колегама који нису били на задатку, већ су такође помагали у одбрани Срема.

Све је добро што се добро сврши, па и ова одбрана од поплава. Похвале за све оне који су се потрудили да сви заслужни добију признање за свој рад, а оно што је и у тим данима, а и сада моја препорука, да „Воде Војводине“ морају више да упознају јавност са својом важном мисијом.

Њихови стручњаци, својим знањем и искуством, али и грађани, то заслужују!

“Поплаве су избациле људе”

Вече пре првог одласка на терен, на поплавлљена подручја, снимали смо радијски прилог. Тема није имала никакве везе са поплавама и сећам се да је колегиница, када смо завршили, запрепашћено питала “Шта нам се то сутра спрема, црвена смо тачка на карти Европе?”. Интернетом је већ кренула да се шири вест о томе да је „пукла брана“ у Сремској Митровици, уследили су демантији те информације, потом и извештаји о водостајима река у Србији, Војводини. Пукла брана или не, било је јасно како ће изгледати наш сутрашњи радни дан (испоставиће се, и следећих неколико недеља).

Кризне ситуације, изазов за сваког новинара. Оцењиваће вас сви, од струке до обичних људи, људи о чијим судбинама извештавате. Управо су ти други, с правом, највећи критичари, најдрагоценији извор информација и најосетљивија публика. Стигли смо у Сремску Митровицу. Насип. Ако смо до тог момента и веровали да ситуација није толико критична, нити драматична, призор који смо затекли нас је разуверио. Стотине људи, добровољаца, ватрогасаца, мештана и оних који то нису, навијача, полицајаца, младих и старих, сви су радили само једно и као једно. Ако су до јуче један полицајац и један навијач били у супротним таборима, тог и тих дана, били су на истој страни. Управо су такви контрасти обележили мајске поплаве. Неко је рекао да су поплаве избациле људе. И није погрешно.

Шлепери са песком непрекидно су стизали, људи су пунили џакове, дизали насип, како би одбранили град. И успели су. Радили су као војска, као сат, без паузе. Призор који се тешко заборавља. Најмање што бисте у таквој ситуацији и на таквом месту очекивали да видите је петогодишње дете. Али, и она је била тамо, петогодишња девојчица, са својим деком, кувала је чај за све оне који су од јутра градили насип. Првих дана већи део новинарског посла био је фокусиран на акцију одбране града, на то да ли су насипи изграђени и на којим местима прети опасност од пробијања.

Чекајући на укључење у програм

Срећа, па ово последње ниједном није ни била тема наших извештавања, јер се није догодило. Већ на почетку сам, као што се у школи уче најважније дефиниције из сваког предмета, добро утврдила шта значи када је насип пробијен, а шта када је само “попустио”. Иако на први поглед у томе и нема неке велике разлике, нити потребе томе придавати значај, за време поплава баш та “ситница” одређивала је да ли ћете у етар послати тачну, правовремену, прецизну информацију или, уколико ту направите грешку, допринети ширењу панике међу локалним становништвом. Људи у Сремској Митровици, првих дана, док се градио насип, храбро су се носили са оним што их је задесило, све до прве информације о превентивној евакуацији. Тек тада на површину су испливале судбине појединаца. Тек тада, када су морали да оставе све што имају, да би спасили оно највредније, животе.

Колико год била драматична слика коју смо затицали на терену, у Моровићу, Вишњићеву, Босуту, Јамени поготово, која је једина била потопљена и где је под водом било око 150 кућа, али не и људских жртава, размере људске трагедије видели смо тек када смо први пут стигли у прихватни центар, у Руми. У сали од неколико стотина квадрата лежали су људи, махом стари, и жене, на војничким креветима, раштркани по целој сали. Оронули у лицу, забринутих погледа, сузних очију. Прво што новинар у таквим околностима помисли јесте да ли је етички уперити објектив у њих, пружити микрофон и питати било шта. С друге стране, ако ништа од

тога не урадимо, нико неће видети колика је несрећа тих људи, нико неће знати да је таквих још на стотине. Ипак, десило се нешто неочекивано. Када су нас угледали, као да су видели трачак наде и у тренутку смо заменили улоге. Питања су постављали они, "Јесте ли били у мом Вишњићеву?", "Како је у Моровићу, је л' пробила вода у моју улицу, је л' стигла до наше куће?", па онда свако објашњава где се тачно њихова кућа налази. Ови људи били су одсечени од свега, породице су им биле раштркане по прихватиштима по Војводини, до њих нису стизале никакве информације и једна новинарска екипа била је њихов прозор у свет. Озарено лице жене, када је чула да смо разговарали са њеним братанцем, који има свега девет година, али храбро, са татом и стрицем, брани Вишњићево, ено већ пети дан, тешко се заборавља. "Поплаве су избациле људе!"

Сећам се старице, са којом смо једног јутра разговарали. Шетала је кејом у Митровици, за собом вукла торбу пуну јабука. Претходног дана напустила је кућу. Први пут за 60 година. Сина је изгубила пре годину дана. Све што је имала била је та кућа. Застала је поред наше екипе и чекала да завршимо укључење у Вести, само да би нам понудила по јабуку, "јер напорно радимо и сигурно смо гладни". А претходно је изгубила све. "Поплаве су избациле људе"!

Када Сава покаже да може, а Сремци да знају!

... Потребни су добровољци који ће пунити џакове за одбрану Сремске Митровице ...

Радили смо и ранијих година поплављена подручја - када Дунав, већ по правилу, шаље опомену свима који су градили тамо где ова река, у мају углавном, воли да се протегне. Знали смо да нам гумене чизме и овог пролећа требају, али не и где.

Киша је тих мајских дана падала као никада, мислим. Пратећи извештаје о водостајима војвођанских река, негде у току једне од мајских ноћи, знали смо да чим сване крећемо, не пут неког дунавског приобаља и викенд насеља, већ у Сремску Митровицу. Веровала сам да једном стаменом граду попут овог, заиста ништа не може да припрети, а камоли Сава. Па то је домаћа, пријатељска река, мислила сам...

Стотине добровољаца, као никада од када знам за себе,

није се брже организовало током ноћи и када смо око осам сати ујутро стигли на кеј, већ се радило организовано, пожртвовано и брзо. Али језа, када смо се приближили кеју, џаковима и Сави која је скоро лудачки дивљала, та се језа истог момента претворила у страх. Да једна таква сила дивља у сред равнице, нисам ни помислила да може.

Неће ово бити дневно, једнократно извештавање са догађаја - знали смо сви који смо тог јутра дошли. Стотине мушкараца из свих градова у Србији и исто толико њих из земаља "преко реке" ... Просто невероватно колико су пожртвовано радили.

Кажу, дошли су да помогну, да сачувају, да спасу ... Не траже ни воду, само раде, сатима...

Сећам се да сам помислила да ће, када их је већ толико ту, раде, све бити ок. Али у таквим ситуацијама, волим још да негде пронађем најстаријег међу њима и питам, колико је заправо то све озбиљно. Јер, најстарији памте. Памте, нажалост, најгоре. А најстарији је био дека који је свом сину ужурбано помагао да са савског кеја исели стару породичну радњу бицикала. Била је доста удаљена од саме реке, али они су журили, као да је вода пред вратима. Кажу отац и син, никада нису, али сада морају да иселе шта се иселити може, јер ако је дом здравља измештен, шта они да чекају. Сава је расла, већ је влажила џакове, али са њеним растом и људи су брже радили. Био је то први дан одбране, када је могло све да буде потопљено, брзо и лако, како то само вода може да носи. Али није. Ни тог, ни наредних, идентичних дана.

А остали смо ту данима, да иселимо и села Јамена, Моровић и Сремску Рачу и да свих тих недеља будемо не новинари, већ само неки од тих, храбрих Сремаца.

Научене лекције (из поплавног маја)

Након репортаже у „Дневнику“ у којој сам описао свој обилазак „сремског фронта“, како сам, нимало без основа, назвао систем одбране од вода које су у том тренутку и даље претиле појединим местима у сливу Босута, један познаник ми је на Фејсбуку, тврдио је – потпуно озбиљно, поставио следеће питање: „Знаш ли како се називају становници Вишњићева?“

Новинарски задатак ме је први пут у животу довео у то место, у којем су, тих мајских дана, боравили само радно способни мушкарци: жене, деца, старији мештани и болесни били су одавно евакуисани; углавном код родбине у местима подаље од опасности. Оне које смо затекли на главном путу коментарисали су ситуацију с неком... Хајде да кажем џангризавошћу, али на нивоу, рекао бих, нешто већем од уобичајеног за фолклор у тим крајевима: сметала им је „толика паника због нарастајућег Босута“ („100 посто се неће излити, нико у селу не памти кад се то последњи пут догодило!“), те предузете превентивне мере које су сматрали беспотребним („Ма, погледај само шта су нам направили од њива због тих насипа!“). Али, ипак, највише од свега - одсуство жена. „Празно је без њих, ево, пре неки дан на сеоској слави били смо сами ми, мушкарци“,

пожалио ми се један. „А и, знаш како је, сад морамо сами да спремамо јело!“, рекао је то кроз зубе док је на јавној чесми гулио млади кромпир.

За порекло назива места, иначе, није потребно било кога питати – пише лепо на повећој табли на улазу у село. Филип Вишњић, чувени српски гуслар и епски певач ту је провео део живота, у селу је и преминуо.

Било ми је логично да се становници Вишњићева називају...Вишњевчани, Вишњевци...?

„Није тачно“, одговорио ми је Фејсбук пријатељ. „У Вишњићеву живе – Грчанци.“

Село се, сазнао сам, је ли, накнадно, звало Грк све до између два велика рата, када је добило данашњи, званични назив. Не знам да ли због навике или, можда, због компликованог изговора, тек Сремци су мештани – не могу се опкладити да ту

нема баш ни зрна ината - наставили називати Грчанцима. Ево, кад год игра локални ФК „Хајдук“, у сремским медијима увек пишу „о игри/победи/поразу Грчанаца“...

Ванредне околности, какве без сумње јесу биле мајске поплаве, дакле, некад доносе и ванредна сазнања. Не могу баш да претпоставим у којим би редовним околностима сазнао за Грчанце, но уверен сам да би до тога кад-тад дошло; има времена, та човек се учи док је жив. Е, сад о томе како Сремци изговарају називе појединих места, наравно да сам знао и раније. Али, тек сам се током честих посета Срему у време поплава уверио у то с колико горљивости при унтерхалтовању инсистирају на правилном изговору назива: никоме од њих, таман посла, није падало тешко да саговорника исправи уколико каже МоРОВић (с нагласком на другом слогу), уместо, како је правилно - МОровић (нагласак на првом слогу). Прекор је био редован и ако бисмо ми, „странци“, уместо ЛаЋАрак (нагласак, опет, на другом слогу) изговарали на уврежени начин - ЛАћарак.

ЛАћарак, МОровић, Вишњићево... Можда нису места у које је пре поплава зашао сваки новинар, али не може се рећи да су пре поплава то била потпуно анонимна, најширој јавности непозната места. Макар Моровић,

због чувеног ловишта. Једино није било неког довољно упорног да нас научи правилном изговору.

С Јаменом, међутим, ствари стоје друкчије. За њу је и буквално најшира јавност први пут чула кад је ово дивно место једино у Војводини остало под водом. Мало је то место, на мапама делује још и мање: за њено откривање на Гоогле Мапс форсирање опције „зоом плус“ је неизбежно. А кад се за неко место први пут чује, онда бива да на националним телевизијама не кубуре толико с правилним акцентовањем, колико с правилним – изговором. Тако се могло чути да је „поплавлјена Јемена, Јема, Јена...” и ко зна све како.

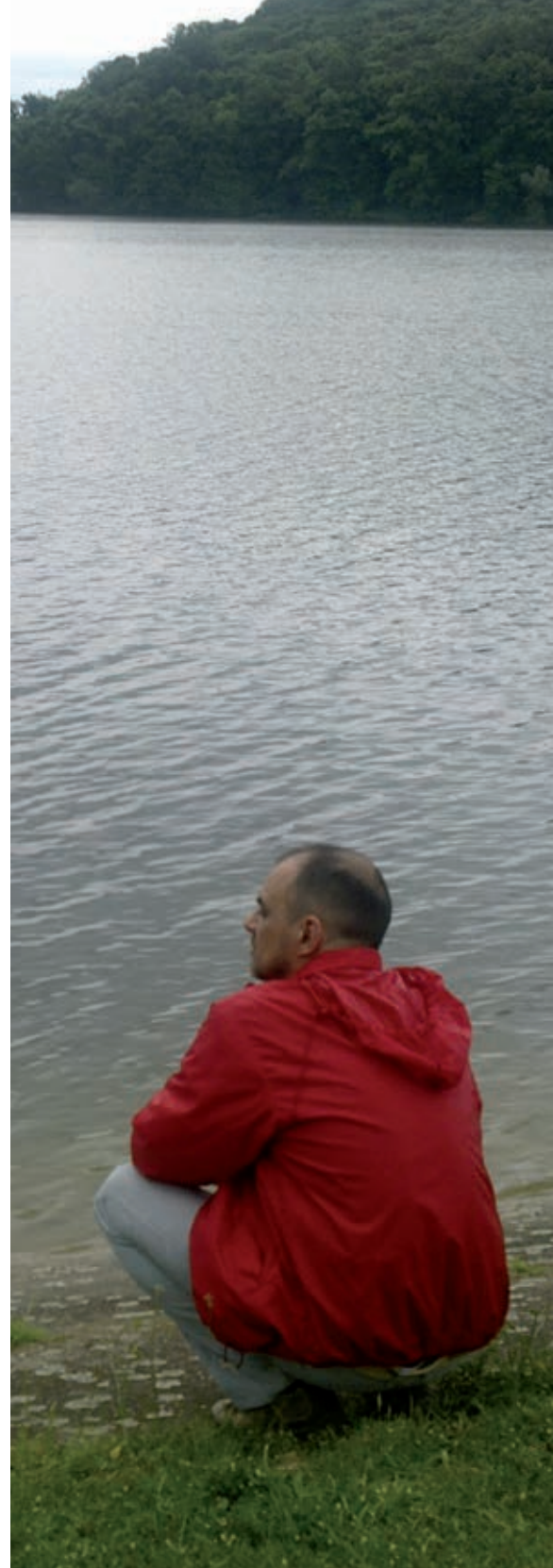
Ванредне околности, даље, не доносе само ванредна сазнања, већ, за неке, и ванредну препознатљивост у јавности. Тако је прошла и

Јамена. Да не беше несреће која ју је задесила, за њу и све њене вредне мештане, од којих је огромна већина генерацијски, судбински и егзистенцијално везана за земљу, понеки и за узгајање купина, не знам у којој другој прилици бисмо за њу чули. И сами Јаменчани су ми, током мојих посета том месту, признали да се не сећају да ли су пре поплава угостили иједног новинара. А онда – почеле су да им долазе чак и стране новинарске екипе.

Јамена би, у другојачијој подели карата, сигурно наставила свој живот у потпуној анонимности, смештена тамо, у најзавученијем „ћошку“ Војводине.

Несреће свих врста, показале су то протекле две деценије, као да су нам, нажалост, једине прилике за унапређивања знања из географије. То су, заправо, редовно биле лекције из „негативне географије“, како сам једном, у ништа бољим околостима, назвао цену коју до тада непозната места против своје воље плаћају да би за њих најшира јавност сазнала. Ни правилно акцентовање ни правилан изговор ту цену, авај, никад нису ни за јоту успели да умање.

Денис Колунџија, новинар „Дневника“

Здрав разум говори - на Сави је све урађено како треба

Поплава на Сави: Сремска Митровица, Јамена, босутске шуме... Све је урађено фантастично професионално, без панике, са озбиљним планирањем и знањем, а то могу изнети само људи који су пуни знања, самопоуздања, и наравно, врхунски стручњаци у својој области. Тимови "Вода Војводине" који су се практично играли са огромном воденом стихијом, те је и укротили на најбезболнији начин, озбиљни су јунаци. За време поплава, медији су као и до сада, свако на свој препознатљив начин пратили догађај. Без намере да осуђујем, али било је и ширења панике и сензација, да не кажем дна новинарства, а једини бедем од тих ријалитија био је управо Прес центар "Вода Војводине" у Митровици и Моровићу, па поново у Сремској Митровици. У сваком тренутку, добијали смо правовремене и нарочито тачне информације, где шта и како...

И не само то. Уколико је био потребан превоз на неприступачну локацију одмах се и то решавало на најбржи могући начин. Део нашег новинарског посла није само видети и снимити, већ и пренети јавности, редакцијама... У Моровићу, интернет рупа - велика као водено огледало, да се не појави ни једна цртица код слања фотографија. Након само једног разговора

Дарко Дозет и Јарослав Пап на задатку

и сугестија, интернет је “полудео” захваљујући службеницима “Вода Војводине” који су одмах звали оператере и такве проблеме решавали у ходу...

Ове поплаве пратио сам као агенцијски фотограф Националне агенције Танјуг - уредник фотографије за Војводину, а у свакодневном разговору са осталим колегама, који су радили на другим локацијама по Србији, осећао сам се у односу на њих привилегован за услове рада које сам имао, а они богато љубоморни, јер им није баш све функционисало у корист седме силе.

Јарослав Пап, НА Танјуг, Београд

Војвођани радили као Швајцарци и Јапанци заједно!

Ноћ... Приче... Информације - проверене и непроверене... Медији, који нису били на лицу места, пласирају гомилу полуистина или потпуно нетачних информација. Ствара се утисак да долази потпуни потоп!

Под утиском сам и да смо разљутили природу, тог немилосрдног судију, као и да су у већини случајева према неком мом животном искуству, људи у државним институцијама инертни, неопремљени или пак не знају да раде свој посао, те да нас сваког момента очекује катастрофа. Не чекајући одлуку редакције, товарим сву своју опрему у службени аутомобил и крећем у рејон Сремске Митровице и Шида.

Из сата у сат, ситуације и реакције људи који бране Срем, демантују моје мишљење које сам потпуно априори и неосновано имао о читавој ситуацији. Савршено смирили тимови људи математички прорачунато владају ситуацијом, и то са све спремним плановима одбране за више дана унапред.

Улазећи у просторије где седе инжењери "Вода Војводине", имао сам утисак да сам ступио у Генералштаб неке озбиљне светске армије где се до детаља разрађују сви, па и они најситнији могући проблеми где се за све припремају стратегије на највишем нивоу. Питао сам шта рачунају, одговорили су ми:

"Рачунамо колико ће храстови моровићких шума попиту воде". То је био један од мојих првих позитивних шокова. Возећи се по терену, наишао сам на мноштво багера који као да су управо стигли са неког светског сајма тешке механизације. Нисам веровао својим очима!

Сваког дана одбране имао сам мноштво позитивних изненађења. Нека од њих су коришћење најсавременијих технологија снимања, прорачуна, навигације... Логистика је до те мере била одлична да се бринуло и о сарадњи са медијима, те су нам били обезбеђени квалитетни сигнали за све мобилне мреже, пунктови за новинаре и сви услови за несметано извештавање.

Посебно бих истакао људе, који су даноноћно и максимално пожртвовано радили на тешким машинама,

не базирући се на умор, радно време,
паузе за оброке... Знали су да су на првој
линији фронта и понашали су се више него
професионално! Примећивао сам и да вода
која надлази често мења правце и смерове,
па сам питао стручна лица да ми објасне ову
појаву. Добио сам одговор да се „играју са
њом“, те да тако испуњавају долине по Срему
како вода не би стигла до насељених места.
Остао сам без текста.

Дарко Дозет, фоторепортер Вечерњих Новости

Импресум

За издавача: Мирко Аџић, директор
Уредник: мр Вања Баришић Јоковић
Аутор: Драгана Керавица
Фото: Ненад Шегуљев и архива ЈВП „Воде Војводине“
Лектура: Данијела Обрадовић
Штампа: Футура, Петроварадин
Дизајн и прелом: Kitchen&GoodWolf, Нови Сад
Тираж: 500 примерака

Издавач: ЈВП „Воде Војводине“, Нови Сад
Булевар Михајла Пупина 25
+381 21 4881 888
office@vodevojvodine.rs
korisnik@vodevojvodine.rs

www.vodevojvodine.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

627.512(497.113 Srem)"2014"

КЕРАВИЦА, Драгана

Како смо бранили Срем 2014. / Драгана Керавица ;
[фото Ненад Шегуљев]. - Нови Сад : Воде Војводине, 2015
(Петроварадин : Футура). - 138 стр. : илустр. ; 22 см

Тираж 500.

ISBN 978-86-88309-09-7

а) Поплаве - Срем - 2014.
COBISS.SR-ID 302426119

